Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2024. szeptember 12., csütörtök
LXXVI. évfolyam
209. (21774.) sz.
Ára: 4 lej
(előfizetőknek 2,26 lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Projektek, támogatások, ösztöndíjak

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az iskolakezdés kapcsán részletesen beszámoltunk az előkészületekről. Elsősorban arról, hogy szeptember 9-én megyénkben 86.869 óvodás és iskolás gyermek kezdte el a 2024–25-ös tanévet. Részben jó hír, hogy 67 óvodában, iskolában folynak felújítási munkálatok, ezért a kis és nagyobb diákokat más helyiségekbe költöztetik, ahol az ígéretek szerint biztosítani tudják a megfelelő körülményeket. Remélhetőleg a jövő tanévre, esetleg hamarabb sikerül visszaköltözni a korszerűsített, megújult iskolákba, óvodákba.

Bodolai Gyöngyi

Arról is részletesen szó esett lapunkban, hogy a szeptember 9-én megkezdődött iskolai évben a megyei program részét képező településeken már a tanév kezdetétől biztosítják a tejterméket, kiflit, kekszet és gyümölcsöt 43.300 iskolásnak.

Amiről még nem esett szó: a rászoruló diákok az idén is anyagi támogatást kapnak tanszerek beszerzésére, az erre vonatkozó program a múlt tanévben 4712 diákon segített. 500 lejes szociális jegyet a 2023/24-es tanévben 8.173 általános iskolás diák kapott, amit a benyújtandó kérés és a szükséges dokumentumok alapján hagynak jóvá az új tanévben is az általános iskolás tanulóknak.

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Őrizetbe vette a DNA Déda község polgármesterét

Uniós alapok jogtalan megszerzésének gyanúja miatt őrizetbe vett kedden a korrupcióellenes ügyészség (DNA) három személyt, köztük Déda község polgármesterét, Lucreţia Cadart is.

4.

Azok a régi szép patikák

Erdély gyógyszertáraiban, Európa gyógyszertáraihoz hasonlóan, fűszereket, déligyümölcsöket – narancsot, citromot, árticsókát, közönséges spárgát (asparagus), borst és egyebeket – is forgalmaztak. Különféle gyümölcsökből pálinkát, likőrt, bort és hűsítő italokat is készítettek.

6.

Betegségmegelőzés társállatoknál

Az évszakváltás az idősebb beteg állatokra is negatívan hat, akárcsak az emberre. Ezért már az őszi hónapokban fontos felkészíteni a házi kedvenceket, hogy az immunrendszerük a tél beállta előtt megerősödjön, a betegségekkel szemben ellenállóbbakká váljanak.

8.

OPTICA OPTOFARM

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Iskolák, orvos nélkül

Antalfi Imola

Tanévkezdés után alig pár napra már számítani lehet arra, hogy az iskolaközösségben levő gyerekek megbetegszenek, hazaviszik a fertőzést, kezdődik a náthás-orrfúvós időszak. Sőt, a szakemberek amiatt is aggódnak, hogy élősködőkkel (tetű, rühatka stb.) fertőződnek meg a diákok. A helyzetre van megoldás, állítják az illetékesek, például az oltásokkal megelőzhetők a megbetegedések, ugyanakkor a szülőknek javasolják, hogy az influenzára, vírusos fertőzésekre utaló tünetek esetén ne engedjék óvodába/iskolába a gyermeket. Az iskolaorvosoké természetesen a fő felelősség abban, hogy a tanintézményekben ne terjedjenek a fertőzések, nekik kell kiszűrni a betegeket, a fertőzésgócokat felszámolni, a vakcinákat beadni, ellenőrizni a diákok étkeztetését, a higiéniai szabályok betartását stb. – hosszú a lista a feladataikról, az iskolai egészségügyi asszisztenseknek hasonlóképpen. Amolyan közegészségügyi szolgáltatásokat kell nyújtaniuk a tanintézményekben, már ha van, aki. Mert a legtöbb iskolában nincsen iskolaorvos, sem nővér, sem fogorvos, helyenként még orvosi rendelők sincsenek. Hiába a Hivatalos Közlönyben 2023. augusztus 1-jén közzétett, az iskolások egészségügyi ellátására vonatkozó módszertan, amelyben az állam garantálja az iskolások és egyetemisták jogát az egészséghez, az egészséges környezethez, az ingyenes orvosi alapellátáshoz, a probléma nem megoldott. Egyelőre a családorvosokra hárították át ezt a feladatkört, ami elsősorban vidéken jelent gondot, hiszen helyenként a több településen rendelő családorvosnak az iskolásokra már alig jut ideje, legalábbis nem a törvény által előírt, napi szintű ellátás biztosítására. Ami főként az influenza-időszakban igen fontos

(Folytatás a 3. oldalon)

SZEPTEMBER
12., csütörtök
A Nap kel
6 óra 57 perckor,
lenyugszik
19 óra 39 perckor.
Az év 256. napja,
hátravan 110 nap.

Isten éltesse!
Ma **MÁRIA**,
holnap **KORNÉL** napja.
KORNÉL: latin eredetű férfinév, a Cornelius nemzetségnévből. Jelentése: somfa vagy szarv.

IDŐJÁRÁS
Eső lehetséges
Hőmérséklet:
max. 22 °C
min. 15 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2024. szeptember 11.

1 EUR	4,9740
1 USD	4,5032
100 HUF	1,2546
1 g ARANY	365,2626

A székely himnuszt ünnepelték

A múlt hét végén a jobbágyfalvi Nagy Ferenc férfikar az anyaországban járt, ahol a székely himnuszra emlékezőkkel ünnepelt.

A szegedi Őserő Dalárda meghívására utazott múlt pénteken Magyarországra a jobbágyfalvi dalárda. Még aznap részt vett a belvárosi temetőben tartott ünnepségen, ahol Mihalik Kálmánra, a székely himnusz zeneszerzőjére emlékeztek halálának 102. évfordulóján, illetve Csanády Györgyre, a költemény szerzőjére, aki 103 éve jelentette meg azt Székely himnusz néven.

„E megpróbáltatásokkal telített időkben is ébredjen és élővé váljon az a magyar remény, hogy nem feledjük a múltunk tiszteletét, megőrizzük és megtartjuk az ősi kultúránkat. Hiszen egy nemzet sem akkor jut a szakadék szélére, amikor fenyegetik, hanem akkor, ha elveszíti önmagát, a kultúráját! Ősi földünk szeretete ott kezdődik, amikor egymást szeretik azok, akik egy nemzethez tartoznak” – hangoztatta a nyárádmenti születésű Fazakas Sándor János szegedi szervező, az Őserő a Megmaradásért Platform Egyesület elnöke. Az ünnepség a jobbágyfalvi kórus előadásával és Mihalik sírjának megkoszorúzásával zárult.

A nyárádmentiek múlt szombaton az ópusztaszeri emlékparkot látogatták meg, majd vasárnap két énekszolgálatot is tartottak, délelőtt Szegeden a Kálvin téri református templomban, délután az evangélikus templomban léptek fel, ahol Jakab Emese jobbágyfalvi-nyárádszeredai unitárius lelkész tartott istentiszteletet Juhász András református esperes, illetve Szabó Csengele unitárius lelkész meghívására. *(grl)*

A jobbágyfalvi küldöttség Mihalik Kálmán sírjánál Fotó: Fazakas Sándor János/facebook.com

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!
Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Megyei hírek

Új igazgatója van az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínháznak

A nézők által jól ismert és kedvelt Szabó Dániel bábszínész lett a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház új igazgatója, aki a Maros Megyei Tanács által kiírt versenyvizsgát követően került az intézmény élére.

A megyei sürgősségi kórháznál is leadhatók a lejárt szavatosságú gyógyszerek

A lejárt szavatosságú és/vagy fel nem használt gyógyszerektől immár Marosvásárhelyen, a Maros Megyei Sürgősségi Klinikai Kórháznál is megszabadulhat a lakosság. Az erre a célra kihelyezett konténerek a kórház udvarán, a SMURD bejáratánál, a portásfülke közelében találhatók, a lejárt gyógyszereket hetente három napon, kedden, csütörtökön és vasárnap 14–16 óra között lehet bedobni a feliratozott tárolókba.

Nemzetközi kutyakiállítás Marosvásárhelyen

A Maros Megyei Ebtenyésztők Egyesülete idén is megszervezi a nagyszabású nemzetközi kutyakiállítást, amelyre szeptember 13–15-én kerül sor Marosvásárhelyen, a Ligetben. A rendezvény bizonyos eseményeinek a vár ad otthont. A hét végén több mint harminc európai országból, valamint Brazíliából és az Egyesült Államokból is érkeznek versenyzők, a látogatók megközelítőleg 150 kutyafajtát csodálhatnak majd meg.

Igényelhetők a diákbérletek

A marosvásárhelyi diákok szeptember 12-től, mától vehetik át a 2024/2025-ös tanévre szóló ingyenes utazási igazolványt a Mihai Eminescu Művelődési Központban (volt Ifjúsági Ház, Nicolae Grigorescu utca 19. sz.). Szükséges dokumentumok: az új tanévre szóló igazolás az iskolából, amely bizonyítja, hogy az igénylő a tanintézet diákja, 14 év feletti tanulók személyi igazolványának másolata, 14 év alatti tanulók születési anyakönyvi kivonatának másolata és az egyik szülő személyi igazolványának másolata. A bérlet 10 lejbe kerül. A korábbi tanévre kiváltott bérletek szeptember 30-ig érvényesek.

Négynapos terápiás program a Bonus Pastornál

Október 3–6. között a Bonus Pastor Alapítvány négynapos terápiás programot szervez szenvedélybetegek és hozzátartozók számára Magyarózdon, ahol lehetőség nyílik információkat szerezni a függőségről, szembenézni a saját állapot súlyosságának mértékével, terápiás tervet készíteni szakember segítségével, önismeretet szerezni. A jelentkezés előzetes felvételi interjú alapján történik.

Kirándulás a nyugdíjasokkal

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja kirándulást szervez szeptember 21-én Kolozsvárra és Szamosújvárra. A kirándulás során meglátogatják a börtönmúzeumot, az örmény templomot, valamint a temetőt. Érdeklődni a 0265-264-442, illetve a 0744-928-299 telefonszámon, naponta 9–14 óra között. Utolsó feliratkozási nap szeptember 19.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Erdőszentgyörgyön tartják a Székelyföldi Vadásznapokat

Október 12–13-án kerül sor a székelyföldi vadászkultúra megerősítését és a szakmai fejlődést célzó szakmai rendezvényre, amelyet a gazdag történelmi múlttal rendelkező Rhédey-kastélyban és annak udvarán tartanak meg Erdőszentgyörgyön.

A vándorrendezvénynek évről évre Maros, Hargita és Kovászna megye ad helyet, ahol az innen érkező vadásztársadalom képviselteti magát. Idén Maros megye a soros házigazda.

Az erdőszentgyörgyi Cervus Vadásztársaság szervezésében számos érdekes programkínálat várja az érdeklődőket. Nemcsak vadászokat megszólító programok lesznek, hanem igyekeznek a nagyközönségnek is betekintést engedni ebbe a világba. Az esemény ideje alatt látványos vadásztrófea-kiállítás is lesz, míg a gasztronómia rajongóit főzőversennyel várják, ahol vadhúsból készült ínycsiklandó étkeket sütnek-főznek a vadászegyesületek három megyéből jövő képviselői. A vadászok számára szakmai beszélgetést, ismertetőket is szerveznek a rendezők, és nem marad el a vadászkellékek színes vására sem. A hagyományos Szent Hubertus-mise minden vadásztalálkozó kiemelt mozzanata, így erre is sor kerül, illetve átadják a Székelyföldi Vadászati Érdemrendeket is – derül ki a kisváros önkormányzata által kiadott sajtóközleményből.

„Utoljára 2016-ban tartottak Székelyföldi Vadásznapokat Erdőszentgyörgyön, de azóta „sok minden pozitív irányba változott: a vadásznapok kinőtték magukat, és a helyszín is jelentős átalakuláson ment át, ugyanis a kastélypark is teljesen megújult, és egy Rhédey-kiállítást is sikerült létrehozni. Igyekszünk olyan rendezvényt szervezni, ahová nemcsak a vadászok látogatnak el, hanem mindenki, aki kicsit is megismerné a vadászkultúrát” – tette hozzá *Csibi Attila Zoltán*, Erdőszentgyörgy polgármestere, a Cervus Vadásztársaság elnöke.

A minden ősszel megszervezett esemény célja bemutatni a nagyközönség számára is a vadászat értékeit és szükségességét, de a vadászok közös teendőinek megbeszélésére és szakmai tapasztalatcserére is kiváló alkalom ez. *(grl)*

RENDEZVÉNY

Vándor Miska az Erdélyi Mesterségek Ünnepén

Az Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház társulata szeptember 21-én, szombaton délelőtt 10 órától előadja a Vándor Miska című bábjátékot a várban, a Mészárosok bástyájánál. Az ingyenes előadásra az Erdélyi Mesterségek Ünnepe keretében kerül sor.

Családi nap a Bethlen-kastélyban

A Visit Maros Egyesület, partnerségben a Bethlen-kastélylyal és a Maros Művészegyüttessel, a turizmus világnapja alkalmából szeptember 28-án családi napot szervez a keresdi Bethlen-kastélyban. A gyerekeket szórakoztató és oktató foglalkozásokkal várják, lehetőségük lesz kézműveskedni, játszani és új dolgokat tanulni. A családok próbára tehetik ügyességüket egy szabadulószobában, valamint közösen fedezhetik fel a Bethlen-kastély történetét egy vezetett túrán, amely során a múlt érdekességeit és a kastély rejtett kincseit is megismerhetik. Az esemény különleges színfoltja lesz a Maros Művészegyüttes táncelőadása, valamint a hagyományőrző történelmi életmódrekonstrukciós csapatok jelenléte, amelyek a különböző helyek kulturális örökségét elevenítik meg. Az eseményre a belépés ingyenes, de a résztvevőknek lehetőségük lesz adományaikkal támogatni a Bethlen-kastély fenntartását és további felújítását.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK: Antalfi Imola, Benedek István

MUNKATÁRSAK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, **e-mail:** reklam@e-nepujsag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Független jelöltként indul az államfőválasztáson Mircea Geoană korábbi NATO-főtitkárhelyettes

Független jelöltként indul a román államfőválasztáson Mircea Geoană korábbi NATO-főtitkárhelyettes – jelentette be szerdán Facebook-oldalán közétett videóüzenetében maga Geoană.

A 66 éves román politikus a múlt héten jelentette be, hogy keddi hatállyal lemond a NATO főtitkárhelyettesi tisztségéről, amelyet 2019 óta töltött be. Szerdán közzétett videoüzenetében közölte: független jelöltként megpályázza a román államelnöki tisztséget.

„Jelöltetem magam az államelnök-választáson, mert tudom, hogy valódi változásra van szükség” – írta bejegyzésében Geoană. Üzenetében úgy fogalmazott: nem ígér csodákat, de minden román elnöke szeretne lenni, a diaszpórában élőket is beleértve.

„Minden román államelnöke leszek, nemzetiségtől vagy vallási felekezettől függetlenül” – mondta az államfőjelölt, hozzátéve, hogy az emberek és nem a pártok államfője kíván lenni. Hangsúlyozta, hogy számára nincs különbség az egyes pártok szimpatizánsai között, és elnökként valamennyiüket képviselni szeretné. Aláhúzta: Romániának olyan államelnökre van szüksége, aki meghallgatja, megérti az embereket, és szakértelemmel végzi feladatát.

Romániában az eddigi közvéleménykutatások eredményei azt mutatták, hogy a korábbi NATO-főtitkárhelyettesnek, volt román külügyminiszternek van a legnagyobb esélye, hogy függetlenként megnyerje az idei elnökválasztást.

A választói preferenciájukat kifejező válaszadók több mint 20 százaléka mondta azt, hogy rá adná a voksát.

Egy korábbi felmérés eredményei szerint a román választópolgárok többsége – csaknem 40 százaléka – azt szeretné, hogy az ország következő elnöke pártoktól független politikai vezető legyen.

Bár korábban felmerült, hogy a Szociáldemokrata Párt (PSD) is támogatná a versenyben, Geoană nem akart visszatérni egykori pártjához.

Mircea Geoană 2009-ben – még a PSD elnökeként – nagyon közel került a tisztség elnyeréséhez, csak a második fordulóban maradt alul Traian Basescuval szemben.

Romániában november 24-én rendeznek elnökválasztást, s amennyiben az első fordulóban egyetlen jelölt sem szerzi meg a névjegyzékben szereplő választók több mint felének támogatását, december 8-án második fordulót tartanak a két legjobb eredményt elérő elnökjelölt részvételével. *(MTI)*

Éles szóváltásokkal tarkított televíziós vita Donald Trump és Kamala Harris között

A gazdaság, az illegális bevándorlás, a nemzetközi konfliktusok, a terhesség-megszakítás, valamint a szociális juttatások kiemelt témaként szerepeltek az amerikai elnökjelöltek kiélezett vitájában kedden este.

A Philadelphiából, az ABC News televízió szervezésében sugárzott több mint 90 perces esemény a demokrata Kamala Harris számára az első elnökjelölti vita volt, míg Donald Trump már második televíziós vitáján vett részt a 2024-es választási kampány során.

Június végén a republikánus politikus vitapartnere még Joe Biden elnök volt, aki részben a vitán nyújtott teljesítménye nyomán lépett vissza, és engedte át a jelöltséget alelnökének, Kamala Harrisnek.

A két politikus azonos időkeretben szólalhatott meg és reagálhatott a másikra. Az összegzések szerint Donald Trump 42, Kamala Harris 37 percen keresztül beszélt.

A vita első témája a gazdaság helyzete volt azzal a kérdéssel, hogy az amerikai emberek jobban élnek-e, mint 4 évvel korábban.

Erre válaszul Kamala Harris a középosztály érdekében tervezett lépéseket ígért, többek között 6 ezer dolláros adókedvezményt a gyerekek után, valamint az első lakást vásárlók számára egyszeri anyagi hozzájárulást 25 ezer dollár értékben.

Donald Trump az elmúlt évek inflációja okozta károk helyreállítását ígérte és azt, hogy az amerikai gazdaság védelme érdekében vezetne be kölcsönösségi alapon vámot például egyes, Kínából érkező termékekre.

Az illegális bevándorlás és a határőrizet kezelésével kapcsolatban Kamala Harris republikánus ellenfelét azzal vádolta, hogy megakadályozta a határválság kezelésére vonatkozó kétpárti törvény elfogadását a Kongresszusban.

Donald Trump az illegális bevándorlás okozta társadalmi hatásokat a vita során többször említette, megismételte a határ lezárásának szükségességét az illegális átlépések előtt, és hangsúlyozta, hogy az illegálisan érkezett bevándorlók hozzájárulnak a bűnözés növekedéséhez.

Az ukrajnai háborúval kapcsolatban a demokrata alelnök és elnökjelölt Ukrajna további támogatásának szükségességét hangoztatta, és úgy fogalmazott, hogy Ukrajna a számára rendelkezésre bocsátott biztonsági támogatás révén tudta megőrizni függetlenségét és szuverenitását az orosz agresszióval szemben.

Donald Trump az elsődleges célnak a háború lezárását, megállapodás elérését és az életek megóvását nevezte az ukrajnai háborúval kapcsolatban, hozzátéve, hogy „a harmadik világháborúval játszunk”.

A republikánus elnökjelölt az Egyesült Államok világpolitikai súlyáról beszélve Orbán Viktor magyar miniszterelnököt is megemlítette.

Fontos vezetőnek nevezte, és azt idézte a magyar kormányfőtől, hogy hozzá, Donald Trumphoz köti az Amerika iránti tisztelet helyreállítását a világban.

Az Izrael és a Hamász közötti háborúról Kamala Harris kijelentette, hogy Izraelnek joga van az önvédelemhez, ugyanakkor azonnali tűzszünetre van szükség, valamint kétállami megoldása a kérdés hosszú távú kezelésére.

Donald Trump ezzel szemben megismételte, hogy szerinte Amerika gyengesége és a háttérben álló Irán ereje miatt indított támadást a Hamász 2023 októberében. Ellenfelével kapcsolatban úgy fogalmazott, hogy Kamala Harris valójában „gyűlöli Izraelt”.

A 90 perces vitában felmerült a terhesség-megszakítás, a békés hatalomátadás és a választások szabályosságának garantálása, a Donald Trump ellen indult büntetőperek politikai vonatkozása, az egészségbiztosítási rendszer megőrzése, valamint a klímaváltozás témája is.

Zárszavában Kamala Harris arról beszélt, hogy elnöksége esetén az ország előre haladna, míg Donald Trumppal visszalépne, valamint megjegyezte, „nem vagyok Joe Biden, és nem vagyok Donald Trump”.

Donald Trump arra hívta fel a figyelmet, hogy Kamala Harrisnek három és fél év alelnökség állt rendelkezésére ahhoz, hogy kezelje a határválságot és a gazdasági helyzetet, amit nem sikerült elérnie.

A két politikus hivatalos eseményen korábban még soha nem találkozott, vitázott vagy beszélt egymással.

A vitát követően Kamala Harris kampánytanácsadója a közösségi médiában közzétett bejegyzésben újabb vitára tett javaslatot. A Fox News hivatalosan is meghívást küldött a két jelölt kampányszervezetének egy második, októberi vitára. *(MTI)*

Fotó: MTI/EPA/The Washington Post poop/Demetrius Freeman

Ország – világ

Majdnem tele vannak a földgáztárolók

Románia hat földgáztárolójának töltöttségi szintje 89,58 százalékos volt augusztus 17-én – derül ki az energiaunió helyzetéről szóló 2024-es jelentésből, amelyet szerdán tett közzé az Európai Bizottság.

A dokumentum szerint az Európai Unió jóval a november 1-jei határidő előtt, már augusztus 19-én elérte a 90 százalékos gáztárolási célértéket. Románia hat földgáztárolójának teljes kapacitása 3,1 milliárd köbméter, ami az ország 2022-es éves fogyasztásának a 31 százalékát teszi ki. A jelentés arra is rámutat, hogy Romániában a fosszilis tüzelőanyagok az energiamix 71 százalékát teszik ki (az uniós átlag 69 százalék), a megújuló energiaforrások aránya 20,1 százalék, az atomenergiáé pedig 8,9 százalék. *(Agerpres)*

Lelőnék a drónt

Amennyiben egy, a román légtérbe behatoló drónról kiderül, hogy romániai célpontja van, azonnal lelövik – jelentette ki szerdán Marcel Ciolacu kormányfő a sajtó azon kérdésére nyilatkozva, hogy Romániának jelenleg van-e törvényes kerete arra, hogy lelője a légterébe behatoló drónokat. Az újságírók felvetésére, hogy az elmúlt napokban egy orosz drón több kilométerre hatolt be Románia területén, Ciolacu hangsúlyozta, hogy a román légierő azonnal reagált, és F-16-os repülőgépeket küldött ki ellenőrzésre és a légtér felügyeletére, amint azt más államok is tették. A szenátus védelmi szakbizottsága szerda délben ült össze megbeszélésre a védelmi minisztérium képviselőivel, és parlamenti források szerint többek között elemzik a törvények módosítását olyképp, hogy lehetővé tegyék a román katonák számára a Románia légterébe behatoló drónok megsemmisítését. (Agerpres)

A lakók nyilvánosságra hozatalát kéri az USR

Ionuţ Moşteanu, a Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) képviselőházi frakcióvezetője szerdán az állami protokollingatlanokat kezelő vállalathoz (RA-APPS) benyújtott hivatalos kérésben követeli az intézmény által kezelt ingatlanok és az ezekben lakó személyek listájának a nyilvánosságra hozatalát. Az ellenzéki párt szerint ki kell derülnie, hogy kik laknak ezekben az ingatlanokban, és milyen körülmények között, illetve annak is, hogy kik nem jogosultak már arra, hogy ezekben a szolgálati ingatlanokban éljenek. *(Agerpres)*

Kétnaponta jelentettek korrupciós eseteket

A belügyminisztérium alkalmazottai idén kétnaponta jelentettek korrupciós eseteket a belügyminisztérium Korrupcióellenes Igazgatóságának (DGA) – derül ki az utóbbi intézmény nyolchavi tevékenységét elemző jelentésből. A DGA szerdai közleménye szerint idén januártól augusztusig 140 alkalmazott jelentett korrupciós eseteket az igazgatóságnak, 26 százalékkal többen, mint az előző év első nyolc hónapjában. A legtöbb panaszt a Román Rendőrség alkalmazottaitól kapták, őket követik az országos jogosítvány- és gépjármű-nyilvántartó hivatal, a Román Határrendészet és a Román Csendőrség alkalmazottai. A polgárok által felajánlott kenőpénzt elutasító belügyminisztériumi alkalmazottak életkora 20-45 év közötti, és legtöbb 18 év szolgálati idővel rendelkeznek – olvasható a jelentésben. A DGA adatai szerint idén megnőtt a testkamerás felvételekkel alátámasztott feljelentések száma, különösen a törvénysértésen tetten ért gépkocsivezetők részéről érkező megvesztegetési kísérletekről. *(Agerpres)*

Iskolák, orvos nélkül

(Folytatás az 1. oldalról)

lenne. Országos szinten a jelenlegi 800 iskolaorvos és a mintegy 3 ezer iskolai egészségügyi asszisztens kevés, legalább kétszer ennyi szakemberre lenne szükség.

Az iskolaorvosokra vonatkozó jogszabályi keret módosítására még 2012-ben Ritli László egészségügyi miniszter hívta fel a figyelmet, hangsúlyozva, hogy az ismert adatok szerint 2500 tanuló ellátása hárul egy iskolaorvosra, de, mint hozzátette, a valóságban ez a szám nagyobb. Pedig – az akkori tárcavezető hangsúlyozta – a diákok számos egészségi problémával küszködnek, a tanulók 24 százaléka krónikus betegségekben, mozgásszervi, gerinc-, illetve szembetegségben szenved, és az obezitás is komoly gondot jelent. Ez ma, az egyre jobban digitalizálódó világban nem sokat változott. Sőt. A törvénynek viszont, mint annyi más területen, a kormány itt sem tud érvényt szerezni.

Projektek, támogatások, ösztöndíjak

(Folytatás az 1. oldalról)

Az Euro 200-as támogatás 153 diáknak tette lehetővé, hogy számítógépet vásároljon, akik megfelelnek a feltételeknek, az idén is kérvényt nyújthatnak be.

Az iskolaelhagyás csökkentését célzó országos program (egységenkénti 250.000 euróval), az új tanévben is folytatódik, újabb 35 tanintézmény részesül támogatásban.

A szakközépiskolákba (technológiai líceumok) járó diákok tanulmányi eredményének a javítását célzó ROSE program keretében iskolakezdés előtt megyénk 18 tanintézményében szereltek fel okostáblát, számítógépet és egy-egy nyomtatót, a korábbi években kapott hordozható számítógépek mellett – tájékoztatott Niţă Fănică főtanfelügyelő-helyettes.

Az ösztöndíjakat illetően a múlt tanévhez képest változások vannak, amelyek részletesen a Hivatalos Közlöny (Monitorul Oficial) 2024. VII.15-i 677-es számában olvashatók.

Az 5–8. és a líceumi állami oktatás nappali tagozatára járó tanulók a következő ösztöndíjakban részesülhetnek, ha teljesítik az előírt feltételeket: olimpiai kiválósági ösztöndíj I., olimpiai kiválósági ösztöndíj II., érdemösztöndíj (havi 450 lej), rezilienciai ösztöndíj (legkevesebb havi 300 lej), szociális ösztöndíj (legkevesebb havi 300 lej), technológiai ösztöndíj (havi 300 lej). Ezeket az összegeket a helyhatóságok növelhetik.

A nappali tagozaton tanuló elemis (I–IV.) diákok szociális ösztöndíjban részesülhetnek, ha a megszabott feltételeknek eleget tesznek: családjukban az elmúlt 12 hónapban az egy főre eső jövedelem nem érte el az országos minimálbér 50 százalékát, az árva, félárva gyermekek; egyszülős családok gyermekei; fejlődési vagy funkcionális zavarban szenvedő gyermekek, jó tanulmányi eredménnyel, akiknek nincs a megengedettnél több hiányzásuk.

Az olimpiai kiválósági ösztöndíj I-ben a nemzetközi tantárgy- és sportolimpiákon I., II., III. helyezést elérő diákok részesülhetnek a díj megszerzését követő tanév teljes idejére. Az érettségiző diákok egy összegben kapják meg az ösztöndíjat középiskolai tanulmányaik végeztével.

Az olimpiai kiválósági ösztöndíj II-t az Oktatási Minisztérium által elismert országos tantárgy- és sportversenyeken I., II., III. helyezést elért diákok kaphatják az iskolai év minden hónapjában. A végzősöknek tanulmányaik befejeztével egy összegben kifizetik, függetlenül attól, hogy részesültek-e más ösztöndíjban vagy sem.

Az érdemösztöndíjat az V–XII. osztályos diákok igényelhetik, ha 9,50–10-es közötti általánossal fejezték be az előző iskolai évet. Úgynevezett reziliencia ösztöndíjat kapnak a 7-es feletti átlagot elért tanulók, ha beleférnek az első 30 százalékba. Az V. osztályosoknál az első két modul végén elért átlagot veszik figyelembe. Ha többen vannak 9,50 fölötti médiával, mint egy-egy osztály diákjainak 30 százaléka, a listába belefoglalnak valamennyi tanulót, akik elérték az említett teljesítményt. Reziliencia ösztöndíjat kaphatnak a krónikus és a daganatos betegségben szenvedő diákok.

Technológiai (szak-) ösztöndíjat kaphatnak a szakközépiskolába, szakiskolába járó diákok, akiknek 10-es a magaviseleti jegye, nem évismétlők, és nincs a megengedettnél több hiányzásuk.

A kiskorú édesanyáknak járó ösztöndíjra (havi 700 lej) olyan 18 év alatti édesanyák jogosultak, akik nappali tagozaton folytatják 5–8. osztályos vagy középiskolai tanulmányaikat, és nincsen a megengedettnél több hiányzásuk.

Őrizetbe vette a DNA Déda község polgármesterét

Uniós alapok jogtalan megszerzésének gyanúja miatt őrizetbe vett kedden a korrupcióellenes ügyészség (DNA) három személyt, köztük Déda község polgármesterét, Lucreţia Cadart is.

A DNA szerdán jelentette be, hogy kedden büntetőeljárást indított Déda polgármestere és két feltételezett bűntársa ellen az Európai Unió költségvetéséből származó pénzalapok jogosulatlan igénybevételéért hamis, pontatlan vagy hiányos dokumentumok felhasználása, illetve ebben való bűnrészesség révén.

Az ügyészek Lucreţia Cadar mellett hasonló bűncselekmények gyanúja miatt őrizetbe vették két feltételezett bűntársát, C.C.V. projektmenedzsert és L.M.P.-t is.

A nyomozati anyag szerint 2018-ban Déda polgármesteri hivatala több pályázatot nyert az Emberi erőforrás operatív programon keresztül, amelyek a társasadalmi felzárkózást és a szegénység visszaszorítását célozták. A projektek révén 336 személynek kellett volna vállalkozói tanácsadásban részesülnie, 20 személy pedig új vállalkozásának elindításához részesült volna uniós támogatásban a Dédai Polgármesteri Hivatalon keresztül.

Az ügyészek szerint 2021 és 2023 között Lucreţia Cadar polgármesteri minőségében, két bűntársa támogatásával meggyőzte a település több hátrányos helyzetű lakóját, akik megfeleltek a pályázati feltételeknek, hogy cégvezetőkként szerepeljenek a hivatalos dokumentumokban, és ezáltal a polgármesteri hivatalon keresztül hozzájussanak a projekt keretében nyújtott finanszírozásokhoz. A pénzt azonban nem az induló vállalkozásokba fektették, hanem munkagépeket, kilenc quadot (ATV) és egy terepjáró autót (UTV) vásároltak belőle, amelyeket aztán más személyek használtak.

Lucreţia Cadar Déda község polgármesteri hivatalának legális képviselőjeként és a finanszírozási szerződés kedvezményezettjeként aláírta a kifizetési kérelmeket a járművek vásárlására fordított összegekre, noha tudta, hogy azok nem felelnek meg a projekt előírásainak. Az okozott kárt 484.000 lejre becsülik az ügyészek.

A vádhatóság a három gyanúsított vizsgálati fogságba helyezését indítványozta, erről szerdán kellett döntsön a Maros Megyei Törvényszék. *(Agerpres)*

Ciolacu a szeptember 11-ei terrortámadás évfordulóján:

A szabad világ egysége a jobb jövő reményét adja nemzeteinknek

A szabad világ egysége nemzeteinknek a jobb jövő reményét adja egy biztonságos és demokratikus világban – fejtette ki Marcel Ciolacu kormányfő a szeptember 11-i amerikai egyesült államokbeli terrortámadások évfordulóján közzétett üzenetében.

„Huszonhárom év telt el azóta, hogy az emberiség szemtanúja volt egy példátlan terrorcselekménynek, a New York-i ikertornyok elleni, 2001. szeptember 11-i támadásnak, amely több ezer halottat és sebesültet követelt. Ártatlan emberek váltak az erőszak és a terror fanatikus híveinek áldozatává, és a fájdalom, amelyet a szeretteiket elvesztők éreznek, ma is ugyanolyan erős. Szolidárisak vagyunk az amerikai néppel, amely barátunk és stratégiai partnerünk” – olvasható a miniszterelnök szerdai üzenetében.

A kormányfő ugyanakkor hangsúlyozta az amerikai nemzetnek a terrorizmus elleni küzdelemben tanúsított bátorságát.

„Az amerikai nemzet bátorsága inspirál bennünket a terrorizmus elleni harcban, amely a szabad világ értékei körüli összetartásból nyeri erejét. Ezeket az értékeket a küzdelemre irányuló intézkedésekkel nap mint nap védjük a szélsőséges, radikális, gyűlöletkeltő beszéddel és a szélsőséges megnyilvánulásokkal, valamint a félretájékoztatással szemben, amelyeknek semmi más céljuk nincs, mint embereket emberek ellen uszítani. A szabad világ egysége a jobb jövő reményét adja nemzeteinknek egy biztonságos és demokratikus világban” – írta Ciolacu. *(Agerpres)*

Fotó: Wikipedia Wally Gobetz

Academia taxorum

Csütörtöki kimenő

– Sebestyén Mihály rovata –

Nemsokára be fogják mutatni városunk történetének második kötetét. Ez a kötet Marosvásárhely 1848–49-es izgalmas eseményeit, szereplőit, tragikus és ugyanakkor felemelő napjait és sorsait tárja majd az olvasók elé. Hihetetlen, de adós volt ezzel mindeddig a szakma. Szerzője Pál-Antal Sándor, az MTA külső tagja. Lehet, hogy ezzel egy már készen álló meglepetésről rántom le avatatlanul (felkéretlen) a leplet, de talán megbocsát nekem a közvélemény és a kiadó, hiszen semmi más, csupán a vegytiszta jószándék és barátság vezérelt.

Biztos vagyok benne, hogy sokan meg fogják vásárolni. Még többen kíváncsiak lesznek a valóságos történésekre, vezetőkre, hadakra, ellenállásra, nemzetiségi torzsalkodásokra. Arra különösen. Olyan városképre és népre, mely a kötet lapjain hitelesen elevenedik meg. Legendákat nem oszlat, nem is ez a feladata. Csak összefüggéseket világít meg, amelyek eddig rejtve maradtak. Az események, mondom, a történelem akkori menete még most, közel 180 évvel később is izgalomba hozza az amúgy közömbös, feszült, ideges és sokféle médiával megvert közönséget.

Bár közömböst mondottam, ennek ellenére viszonylag könnyen felpiszkálható az érdeklődés. Ennek egyik fogását magam kísérleteztem ki. Az anyagi befektetés a nagyberuházásokhoz és a kínai tőkeinjekcióhoz képest csekély. Mondjuk egy taxis utazás költségei A pontból B pontba. Egyazon településen belül. Beül az ember a bérkocsiba, odaszól a bérkocsisnak, vigyen, kérem, az X utcába, térre. És nem az aktuális/mai/hivatalos nevét mondjuk be, hanem a korábbit. Errefelé Kelet-Európában ez meglehetősen adott, minden rendszer és impérium a maga képére akarta átforrázni a névanyagot és a tudatot. E műfogáshoz pedig persze több premissza is szükséges: ismernünk kell az előző nevet, tudnunk kell, hogy kicsodáról nevezték el, vagy miféle köznevet adtak neki a régiek, az elődeink, a régen elporladt városlakók vagy idegenek. Mit is csináltak abban az utcában a lakók. Teszem azt, ha Fazakas utca volt a neve, feltételeznünk kell a régészeti bizonyítékok és levéltári dokumentumok előkerüléséig, hogy ott tényleg fazakasok laktak, akik szilvazízes csebreket és füles bögréket készítettek a korabeli vásárokra, háztartások számára. És következmények is származnak a megadott címbemondásból. Például szabatosan előadjuk. Aszályos elmondással az ellenkezőjét érjük el. Kis érdekességet fűzünk hozzá, amivel a bérautó vezérét kizökkentjük a napi rutinból, de nem annyira, hogy a csudálkozástól árokba fordítsa vagy villanyoszlopnak vigye a négyütemű gépkocsit velünk egyetemben. Szóval nem veszélytelen.

A cím, az elfelejtésre ítélt, eltörölt név olyan horog, amit rendszerint bekap az illető, most már városlakó, hiszen legtöbbször kiderül, hogy nemrégiben vált városod lakójává, vagy gyermekkorában került ide, esetleg sokáig dolgozott Firenzében, de nem kérdezed meg, hogy hány hídja van az Arnónak. Ő ott ui. dolgozott, nem az Uffizit bújta naponta.

Ritka sügér az, amely nem harap rá a horogra tűzött szövegre.

Most tehát itt él, e város falai, házai, volt üzletei, műemlékei, történetei között, amelyekről semmit sem tud, vagy csak halovány, pontatlan, megmételyezett fogalmai vannak, esetleg nem is beszéli, nem érti a lakosság egy részének nyelvét, gondolkodásmódját. És ekkor lép hatályba az, amit taxisakadémiának nevezünk. Ez teljesen ingyenes, önkéntes és lelkes mozgalom, oktatási forma, csevej, idegenvezetés. Azt kell éreznie a hallgatónak, miközben téged a megvilágított és időben kimélyített perspektívával ellátott cél felé kormányoz szó szerint, hogy ez az információtömeg bármikor rendelkezésére állt. Mindig is itt volt. Hogy az övé, az ő pallérozását szolgálja, biztonságérzetét növeli, és egyben arra figyelmezteti, hogy nem vele kezdődött a város, annak története, hanem ő csupán most éppen a csúcson van, alatta hihetelen mélységekig húzódik az emberi civilizációnak nevezett rendezhető halmaz. Nevek, események, építtetők, urak és polgárok, kalmárok és szatócsok, mesteremberek és híres kalandorok, kocsmák és kávéházak, benne kártyázók, délelőtti úriasszonyok, akik kíséret nélkül be sem ülhettek nyilvános helyre, ravasz ügyvédek, széplányok, kurafiak, jósnők, tanárok, diákcsínyek, színészek, ételek, pletykák, temetések, híres emberek, akik itt nálunk megfordultak, vagy visszajártak perelni, esetleg fatányérosra…

Mindenfélét lehet mesélni. Az egyetlen szabály: hihető és hiteles legyen. Lehet, hogy ezzel rögeszméket rombolsz, vagy csak megbontod egy-két helyen a kőkemény ostobaság, előítéletes gyűlölség falát. Elveted benne nem is a kétkedés, de a kíváncsiság magvát. Ahogy rámutatsz menet közben egy középületre, amelyet mára valami unalmas hivatal kebelezett be, s azt mondod: ez egykor gazdag bank volt, folyton tőkét emelt, míg beleroppant és nagyot bukott, ezt érti, hiszen manapság a bankbukások, csődök nem is olyan ritkák, mint a szocializmus idején, amikor semmi sem bukhatott meg, kivéve a rossz tanulókat és magát a rendszert.

Ha csak ennyit tettél, máris nyertél egy feltételes rajongót az élhető-elérhető történeti város számára.

„Álmodj, királylány…!”

HARMÓNIA
Egészség – életmód – otthon
Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (43.)

Ignácz Rózsa – „A magyar irodalom szeretetre méltó asszonya”

Kiss Zsuzsánna

Egyetlen kötöttsége az anyanyelv

Kodolányi János, akárcsak Tamási Áron, igaz barátságot ápolt Ignácz Rózsával. Ignácz Rózsát (Kovászna, 1909. jan. 25. – Budapest, 1979. szept. 25.) *„a magyarországi kritika túl erdélyinek, az erdélyi kritika túl magyarországinak tartotta, a színészek túl írónak, az írók egy része túl színészinek”* – vallotta az írónő fia, Makkai Ádám amerikai nyelvészprofesszor (Földesdy Gabriella: Száz éve született Ignácz Rózsa, 2009).

Az irodalmi kánon szélén maradva élt és alkotott. Csodák csodája, egy-egy könyvét mégis kiadták a Kádár-korszakban. Hasznos lenne, ha ma sem felejtenők el *„a huszadik századi magyar irodalom leginkább szeretetre méltó asszonyát.”* (Domonkos László: Gúzsban tánc, 2022, 36).

„Kovászna büszkesége” kisgyermekkora egy részét Fogarason töltötte, ahová református lelkész édesapját helyezték szolgálatra, majd a kolozsvári Református Leánygimnáziumban érettségizett 1928-ban. Édesapja halála után keresethez kellett jutnia, ekkor települt át édesanyjával Csonka-Magyarországra. 1931-ben Budapesten végezte el a Színiakadémiát. 1939-ig a Nemzeti Színház tagja volt, ezután a Színházi Magazin párizsi tudósítója lett. A Fővárosi Kiadó lektoraként és a Református Élet szerkesztőjeként is dolgozott. Első írásait Benedek Elek közölte 1925-ben a Cimborában. A vészkorszakban megtagadta, hogy színdarabot írjon nyilas megrendelésre, maga is kitűzte a sárga csillagot, rendületlenül hordott élelmet a gettóba, zsidókat bújtatott. A nácik elfogatólistáján ő volt a negyedik körözött személy Bajcsy-Zsilinszky Endre, Nagy Ferenc és Tildy Zoltán után… 1945 után hallgatásra kényszerült. Kivándorolhatott volna tudós férje után vagy egyedül felnevelt fiával, és fia után az Egyesült Államokba; nem tette. *„Gondolkodó ember és mindenáron humanista – aminek tudni akarom magamat, de semmiféle napi politikai elkötelezettséget nem vállaltam, soha. Kötöttséget csak egyetlen örökségemhez tudok, és ez az anyanyelvem”* – írta *Ikerpályáimon* (1975) című memoárjában.

A torockói gyász

1945 előtti kiadást megért vagy későbbi, többnyire az asztalfióknak írt és különböző álcímekkel ellátott részletekben, dossziékban rejtegetett kéziratai a moldvai, bukovinai és erdélyi magyarság olyan történelmi viszontagságairól szólnak, amelyekről hallgatni kellett. A Kolozsváron, az Egyetem utcában játszódó *Anyanyelve magyar* (1937), a különösen keserű tényeket sorjázó, szívszorító moldvai magyar sorsokat bemutató *Született Moldovában* (1940) vagy a szatirikus *Urak, úrfiak* (1947) az anyaországba áttelepült erdélyiek „viselt dolgairól” még megjelenhetett, de Mikes Kelemenről írt könyve, a *Hazájából kirekesztve* (1980) már nem csúszott át a korabeli cenzúra rostáján. Mint ahogy a Sztálin halála előtti három évről szóló *Egy születésnap körül*t (1983), a Szent László-regényt (*Ünnepi férfiú*, 1983-ban a Vigiliában, majd a rendszerváltozás körül, 1989-ben kötetben), illetve az 1956-os *A vádlott* (1999) című művét egyszer sem adták ki a szerző életében. Színháztörténeti vonatkozású, „ifjúságinak” álcázott regényei és útirajzai (*Róza leányasszony*, 1942, *Prospero szigetén*, 1960, *Zebradob-híradó*, 1963, *Argentína viharszünetben*, 1972) kaptak zöld utat a megjelenés irányába. 1958-ban napvilágot láthatott *Torockói gyász* című regénye, s ez volt az említett csodák csodája: hogy *„egy vadállati kegyetlenségű vérbosszú teljében sínylődő Magyarországon”* (Domonkos László, id. mű, 37.) megjelenhetett a torockói bányászok 1702-es felkeléséről egy részvétteljes és lélegzetelállítóan szép – áthallásos regény. Ez a regény úgy hathatott, *„mint amikor a szörnyű kórban embertelenül szenvedő forró, lázas homlokán hűvös, gyengéd női kéz simít végig”* (Domonkos, 37.). Aztán, mire Ignácz Rózsa végre látogathatta távolba szakadt szeretett fiát, s mire néhány addig kiadatlan „fiókregénye” megjelentetésével biztatták, már késő lett: egy kora őszi napon a lakása előtti buszmegállóban elgázolta egy, a járdára hirtelen felszaladó busz.

Sokféle szenvedés, betegség, trauma

Ignácz Rózsa műveiben a társadalomrajz és jellemábrázolás keretein belül sokféle szenvedésről, betegségről, traumáról, sikeres vagy sikerületlen gyógyításról olvashatunk. *Két élet* (1943) című regénye, mely két kisregényből áll, egy-egy nehéz sors, illetve súlyos betegség terhe alatt sorvadásra ítélt embert ábrázol, mindkettőt a maga ugyancsak kóros környezetében. A *Berta* címet viselő, első életrajza keretes történet; az író előbb csak levelezik Bertával, majd egyszer találkozik is jövendőbeli hősével, akit gyermekkorától furcsa révbe éréséig követhetünk a könyv lapjain. Berta kilencgyermekes családban él egy kisvárosban valahol Dél-Erdélyben. Otthonában két urat ismernek: a Nincset és a Muszájt. Apja pénzügyőr – állami hivatalnok. Előbb angyalos címerű hivatali lakásban nyomorognak, majd a címeren megjelenik két koronát tartó, nyelvét öltögető oroszlán. A pénzügyőr (román) nyelvvizsgája harmadszorra sem sikerül, és a családfenntartó az új államban állás nélkül marad. Berta mezítláb jár óvodába, sokat éhezik: *„összeszorította fogát, csikorgó gyomrára tapasztotta apró kezeit, s ha áttetsző erű, vékony halántéka alatt zúgó szédülést érzett, szótlanul a konyha salétromos falának vetette a fejét. Nincset meg lehetett szokni, Ninccsel dacolni is lehetett.”* (Két élet, 2012, 9.)

A gyenge testalkatú kislány eszes, és igazi kincsesbányává avanzsál családja számára, hiszen „százhúsz korona évi ösztöndíj jár annak a pénzügyőr gyermeknek, aki színjelesen tanul” (10.). Muszáj parancsol. Csakhogy Berta továbbra is éhezik:

„Olykor kövér vajas kenyerek bújtak ki a nagy „A” betűből, eltáncoltak a szeme előtt, és eltűntek a szomszéd kisleány kitátott szájában.” (Két élet, 2019, 10.)

Négyszer költöznek négy év alatt. Az utolsó előtti padban ül, piszkos körmű, tolvaj kislány mellett, akinek *„hajában olyan volt a választék, mint elhagyott kertekben a gyomverte út. Olykor egy-egy kövér és szürke fenevad mászott végig a padtárs haján.”* (Két élet, 2019, 10.)

Az első sorokban ülő, jómódú kisleányok nem fogadják barátnőjükül. Berta aztán románul végzi az – emígy ösztöndíjjal támogatott – polgári iskolát, ezért a magyar lányok továbbra is kiközösítik… Tizennégy évesen állást keres, és némi megbecsülést is talál magának. Minden befejezetlen, elintézetlen peres aktát megtalál, lemásol, rendbe tesz… Valódi szellemi kulinak használják, de van keresete, és azt hiszi, önálló lehet. Férjhez mehetne az ortodox paphoz, de persze képtelen ekkora önfeladásra… Reménytelenül szerelmes egy léha fiatalemberbe, Zayzon Feribe, aki Budapestre költözik, és azonnal elfelejti őt. Berta a sok nélkülözésbe, a munkába görnyedésbe és a szeretetlenségbe belebetegszik. Súlyos gerincferdülése alakul ki. Amint beteg lesz, már inkább csúfolják és bántják, miközben kihasználják, hisz jó munkaerő… Púposan és csalódottan kiutazik Budapestre, ahol ötvenszázalékos rokkantnak nyilvánítják, de lelkébe látó orvosai tanácsára munkát vállal. A „nyomorékon született” gyermekek otthonába kerül ápolónak. Itt elkínzott lelke, egész élete értelmet nyer, mert minden gyermek azonnal bízni tud benne, és megszereti Bertát. A történet csattanója, hogy éppen Zayzon Feri otthonról intézetbe adott kislányát ápolhatja és dédelgetheti, annak a férfiúnak a gyermekét, akiben fiatalon csalódva az „élettől” elszigetelődött. A budapesti intézetben a rokkant Berta képes gyökértelenül, egyedül maradva is reményt és szeretetet sugározni környezetének, sőt, a Zayzon kislány végsőkig elkeseredett, bár fiatal és csodaszép édesanyját is vigasztalni tudja…

Egy kamaszfiú naplója

A *Két élet* második darabja, az *Ifj. Török István* még „szigorúbb” olvasmány. Emlékeztet Ignácz Rózsa *A fiú* című színdarabjára, amelyet 1944-ben műsorra tűztek, de akkor a történelmi helyzet miatt, azóta máig – ki tudja, miért – nem mutattak be. A drámában egy tizenhat éves fiú „feláldozza magát”, miközben szülei felelőtlenül elhanyagolják egyetlen gyermeküket. Ez a téma ismétlődik meg a kisregényben. Egy tizenöt éves kamaszfiú felkavaró naplóját olvashatjuk, majd a napló véget ér, hogy a fiú szüleit egy mindenlátó elbeszélő hang jelenítse meg a záró fejezetben. Ifjú Török István egész gyermekkorát áthatja az elkeserítő magány érzése. A fiút óvják minden széltől, nevelőnője van és magántanárai. A szülei mintha menekülnének előle és maguk elől is. Ennek az a külsődleges oka, hogy Pityu gyermekparalízist kapott, utána megműtötték, de gipszében egyszer csúnyán elesett, majd egyik lábára béna maradt. Ugyanakkor szép, kedves, okos fiú, akinek szeretetvágya és érzékenysége túltesz a környezetén. Pityu azt hiszi, hogy szülei az ő betegsége miatt nem szeretik egymást. Szívesen járna nyilvános iskolába, de szülei nem engedik. Mindenről közvetlenül és őszintén szeretne beszélgetni szüleivel, de erre magukkal elfoglalt, egymással elégedetlen szülei képtelenek. Minden anyagit megadnak a gyermeküknek, csak éppen a szeretet biztonságos légkörét nem képesek megteremteni a maguk kis körében. Pityu apja a közéletben tölt be ilyen-olyan szerepet, anyjának „reprezentálni” kell. A szülők kifele még „viselkednek”, de ez leginkább akkor sikerül, ha valami heveny krízis áll be: betegség vagy temetés. A szenvedélyes kamasz előbb apró betegségeket, például lázat mímelve igyekszik szülei figyelmét elnyerni, azonban kevés sikerrel jár. Nevelőnőjétől kikap, orvosát, magántanárát kicserélik, anyja sírva fakad előtte, apja még jobban elzárkózik. Aztán jön a bénulás, a műtét, a gipsz, az elesés: de valójában semmi sem változik. A nyomorékságában is szülői szeretet nélkül hagyott fiú most már teljes érzelmi vákuumba és beszűkült tudati állapotba kerül. Mindenért, szülei „boldogtalanságáért” is saját magát hibáztatja. Meg akarja menteni a szüleit. Így szánja el magát a végzetes cselekedetre, hogy öngyilkosságot kövessen el. A napló megszakad. Ifjú Török István halála a két meghasonlott, a legnagyobb veszteséggel-gyásszal megtört szülőt őszinte számvetésre, egymással való játszmázásaik abbahagyására kényszeríti. Nehezen, de újra megnyílnak egymás előtt, és együtt maradnak, hogy meghalt fiuk emléke tanítsa meg őket tűrni és szeretni. Véresen komoly, őszinte és világos lélekelemzés jogán a fenti két kisregény igazán figyelmet érdemel.

Riportregény Szent Lászlóról

Ignácz Rózsa 1951-ben írt egy különleges riportregényt Szent László királyról; ezt a művét, az *Ünnepi férfiút* egészen 1989-ig kiadhatatlan könyvnek minősítették. „Meredek” cselekedetnek számított az olvasóközönség elé tárni egy Árpád-házi szent király alakját, és még ennél is eredetibb és bátrabb cselekedet volt középkori királyunk 1951-es értékelésével foglalkozni: szerzőnk „közönséges” átlagembereket kérdezett meg a mindenkor eszményképül használható, de mégis a feledés komor homályába zárt magyar királyról. Ignácz Rózsa egyik riportalanya a László (sic!) gimnázium egykori labdarúgó olimpikonból lett tornatanára, aki csodálatos, gyógyító képességű nagymamája alakját idézve merészkedik odáig, hogy elképzelje, milyen ember is lehetett középkori szent királyunk. A tornatanár az egyik legendás Szent László-ábrázoláson gondolkozik el, ahol a lovagkirály kardjának éléről egy menyét ugrik fel a király mellkasára:

„pedig már csupa remegés ez az agyondolgozott, ráncos, öreg asszonykéz. És a szemében is van valami, amit más öreg, de fiatalembernél sem láttam soha, tessék elhinni. A berlini olimpiász előtt ideggyulladásfélét kaptam a bal térdemben. Nem segített rajtam sem rövidhullám, sem hisztamin, sem fürdő, sem injekciók. Csak a nagymama. Elhozattuk akkor. Nem is tette rám még a kezét, csak az ölébe vette a lábam, kezét fölébe emelte, és abból egyszerre valóságos fizikai meleg áradt, de milyen más meleg, mint egy melegítő termoforé! Vagy nem is meleg? Csak valami titokzatos, gyógyító áram. Becsületszavamra, ép eszemnél voltam, és a szó fizikai értelmében éreztem, hogy árad valami sugár belőle. Különös öregasszony egyébként is. Soha kisfiú koromban, pedig minden vakációt nála töltöttem, nem tudtam neki füllenteni. Csak rám nézett azzal a két meleg, furcsa szemével, s máris sírva vetettem a karjába magamat, mert tudtam, hogy úgyis mindent tud. Pedig tanulatlan öreg parasztasszony, írni sem nagyon tud, csak a nevét. Talán a szeme Lászlónak. Abban lehetett valami. .. Mert nézte, ez bizonyos, hogy nézte a kis menyétet, és magához vonzotta. De mégis különösnek találom, hogy egy viharedzett, de még egészen fiatal daliának magnetizáló szeme, delejes keze legyen. Roppant különös. Ugye, szürke szeme volt? Kékesszürkének gondolom, mint az acélt. Meg valami ezüstös is lehetett a tekintetében. Jó volt! – kiáltott fel váratlanul. –

Egészen biztosan jó volt ez a László. Az állat megérzi, hogy jó-e valaki. De ez már nagyon sportszerűtlen magyarázat…” (Ünnepi férfiú, Vigilia 1983/10, 749-755.)

Az állat megérzi a jót az emberben, mondja Ignácz Rózsa riportalanya, aki ugyanakkor gyorsan öncenzúrázza magát, mondván, hogy „sportszerűtlen magyarázat” egy király szentségére egy freskóbeli állat. De ha egyszer ilyen volt a kor, a társadalom – fejtegeti tovább a tornatanár; és innen kezdve nekünk, olvasóknak is feladatik a lecke: lám-lám, hogyan hallgatja és hogyan tünteti el a „világ” a jót, hogyan teszi megközelíthetetlenné, illetve hogyan mossa egybe jót a rosszal… Ha a hagiográfiát (szentek életével foglalkozó tudományt) örökre nem tilthatja be ez vagy az a világ(t)rend, azért eléggé bemaszatolja a tiszta (paraszti) ésszel is lényegesnek tudott erkölcsi kategóriákat…

(Folytatjuk)

Azok a régi szép patikák (3.)

Erdély gyógyszertáraiban, Európa gyógyszertáraihoz hasonlóan, fűszereket, déligyümölcsöket – narancsot, citromot, ártícsókát, közönséges spárgát (asparagus), borst és egyebeket – is forgalmaztak. Különféle gyümölcsökből pálinkát, likőrt, bort és hűsítő italokat is készítettek.

Veress László

Czollner Vince receptgyűjteményében részletesen leírja a következő italok készítési módját.

1. Borok: ***Ürmös, Almabor, Alma pezsgőbor, Meggy-bor, Ribizli-bor, Szilva-bor, Mézbor***

2. Gyümölcsből készült likőrök és pálinkák: Gyümölcslevekből alkohollal, Diólikőr (többféle is), Birsalma-, Alma, Földieper-, Cseresznye-, Rózsa-, Kávé-, Narancs- és Vaníliás-likőr. Barack-, Dió-, Fűszeres és sokféle („gyógynak” nevezett) Szilvapálinka.

A diólikőr napjainkban is többek számára kedvenc ital. A 19. század végén gyógyszerként a következő recept szerint készítették: „2 liter finom szeszben 16 darab zöld dió apróra vágva, egy fél narancsnak a héja, kiskanálnyi szegfűszeg, ugyanannyi fahéj 2 hónapig emésztendő, s azután 2 kilogramm fehér cukor 3 liter forró vízben feloldatik. Ezen oldatot kihűlés után a fenti módon elkészített szesszel összekeverjük és üvegekre fejtjük”. A diólikőrt hasmenés ellen, étvágyjavítóként ajánlották, napi 3–4 kanállal.

3. Hűsítő italok: Citrom-, Málna-, Szamóca-, Eper-, Mandula-szörp és Pezsgő limonádé. A huszadik század közepén az erdélyi háziasszonyok még készítették házilag a pezsgő limonádét, nagyvonalakban a 19. század végi recept alapján: „Vegyünk 540 gramm porrá tört fehér cukrot, 9 gramm porrá tört citromsavat, 12–18 csepp mandula- és citromesszenciát. A citromsavat oldjuk fel 600 gramm meleg vízben, s folytonos kavarás közben keverjük hozzá a tört cukrot. Midőn ez a keverék teljesen kihűlt, akkor hozzákeverjük a keserűmandula- és citromesszenciát is. A folyadékból egy jó evőkanálnyit egy nagy pohár vízbe töltünk, s kevés nátriumbikarbonátot keverünk bele, ily formán a legkényesebb ízlést is kielégítő pezsgő limonádét nyerünk”.

4. Ecetek készítése: Borecet, Törkölyecet, Angolecet, Citromecet, Sörecet, Mézecet, Keményítőliszt ecet, Illatos ecet és az ecet eltartása. Az ecetek savanyú ízét és átható szagát egy szerves vegyület, az ecetsav, más néven etánsav adja meg. Az anyag régóta ismert, egyidős az emberi civilizációval.

Sok évvel korábban, de napjainkban is keresett termék a mézecet, tudományos nevén Oxymel. A méz és az ecet keverékét gyógyhatású szerként a patikákban megjelenésük óta készítették, és ajánlották légcsőhurut, köszvény, ízületi gyulladások enyhítésére, köptető és légzést könnyebbítő hatása alapján. Elődjeink hittek a hatásában, nem minden alap nélkül. A mézecet elkészítésére különböző módszerek, receptek léteznek. Legegyszerűbb a két anyag összekeverése, de Czollner Vince gyógyszerész a következő receptet ajánlotta: „1 kilogramm mézet, 40 dekagramm borkövet, 1,5 liter jó gabonapálinkát egy negyedrész csebres hordóba öntünk, azt langyos meleg esővízzel teletöltjük s három hónapig meleg helyen állani hagyjuk. Ezen idő múlva minden hónapban a keverékből 5-5 liter legjobb ecetet vehetünk ki, minden 5 liter után egy liter pálinkát s 4 és fél liter vizet utánaöntünk”. Megjegyzés: a „negyedrész csebres” hordó 20 liter űrtartamú volt. Az esővizet desztillált vízzel ajánlatos helyettesíteni!

5. Egyszerű szeszes italok, rozsoliák, likőrök, készítése hidegúton, növényi tinktúrák és illó olajok segítségével: Abszint, Ánizspálinka, Likőrök (12 féle), Keserű italok, Konyak (4 féle), Gyomorerősítők, Gyomorcseppek, Pálinkák, Meggyszesz, Orosz keserű.

A rozsolia vagy rozsoliszt gabonaszeszből készült, nagyon aromás és édes likőr, az olasz rosoglio(s) szóból magyarosították. Univerzális gyógyszerként is alkalmazták, még pestis ellen is.

Az italok készítése után különböző, a patikákban előállított fogyasztási, napi szinten használatos háztartási cikkek leírása következik. A könyvben felsorolt készítményekhez szükséges anyagokat a patikákban lehetett beszerezni, de kérésre a patikákban el is készítették azokat.

1. Élesztők: Komló-, Sör-, Tésztakelesztő, Kitűnő sajtóélesztő és sütőporok. „Sütőpor: 40 rész Nátrium bikarbonátot 25 rész borkősavval és 2 rész keményítővel összekeverünk”. (Megjegyzés: újabban a borkősav helyett C-vitamint, más néven aszkorbinsavat használnak.)

2. Tisztítószerek: Ezüst tisztító víz, Párizsi por (fémtárgyak tisztítására), Tintafolt kivevő folyadék (háromféle), Pecséttisztító (hétféle!), Rozsdafolt kivevő fehérneműből, Fémtisztító szappan, kenőcs és olaj, Ablaktisztító paszta.

3. Ragasztószerek: Általános ragasztószer, Üveg- és porcelán – ragasztó és enyv (hétféle), Folyékony enyv (kétféle), Folyékony gumiarabicum, Ablaktapasz, Üvegkitt.

1989 előtt országunkban papír (például címkék) ragasztására szinte kizárólag folyékony gumiarábikumot (arabgumit) használtunk, amelyet könyvesboltban szereztünk be, de a 19. század végén patikákban készítették ezt az olcsó és jó ragasztóanyagot. Elkészítése: „Tetszés szerinti mennyiségű tisztított arabgumit forró vízben felolvasztunk, s ha a gumiarábikum nem lett volna elég tiszta, pár napig állni hagyjuk, hogy az idegen alkatelemek lerakódjanak. Óvatosan a tiszta anyagot leöntve széles szájú üvegekbe öntjük. Minden palackba néhány csepp karbolsavat (folyékony fenolt) öntünk az erjedés megakadályozására. Majd az üvegeket jól záró parafadugóval látjuk el”.

4. Pecsétviasz-készítés: Vörös, Fekete, Kék pecsétviasz.

5. Bélyegzőtinták, bélyegzőfestékek: Kék bélyegzőtinta (több recept is), Kék, Világosvörös, Ibolyaszínű, Karminpiros, Zöld, Lila, Barna, Fekete, Kékesfekete, Violaszín-bélyegzőfesték (szövet, fa- és fémtárgyakhoz).

6. Író-, másoló-, színes-, arany-, ezüst, hektograf, lithograf fehérneműjelző tinták: Fekete tinta (háromféle), Ibolya-, Kármin-, Arany-, Ezüst-, Vörös-, Kék, Viola-, Zöld-, Sárga-, Kimoshatatlan- -és Eltűnő-tinták.

A hektográf régi fajta sokszorosító készülék, különleges tintával írt vagy rajzolt eredetiről zselatinréteg közvetítésével készítettek rajta lenyomatokat, az eljárás a „hektografálás”.

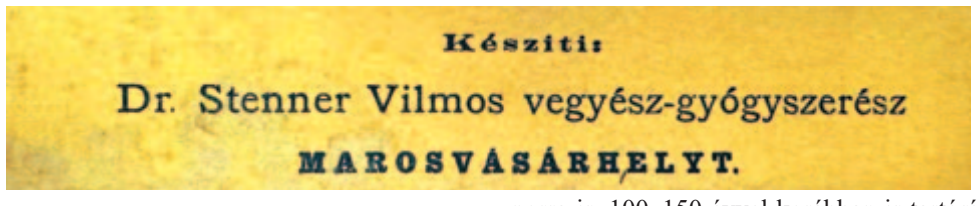

A „lithografálás” nyomdai eljárás, amelynek során a kőre írt, rajzolt vagy fényképezett, vegyi eljárással kezelt szöveget vagy képet lenyomással sokszorosítják megfelelő tinta segítségével (kőlenyomat, például egyetemi „litografált” jegyzet).

Közönséges fekete tinta készítése: „6 rész porrá tört gubacsot, 4 rész vasgálicot, 4 rész arabgumit, 5 rész meleg esővizet és 50 rész bor-ecetet üvegpalackban összehozva, meleg helyen 8 napon keresztül emészteni hagyjuk, e közben többször felrázzuk s végül megszűrjük”.

Tölgyfák levelein vagy a tölgyfák alatt lehullva láthatunk szabályos gömb alakú, kemény képződményeket, tölgyfagubacsokat, amelyeket gubacsdarazsak hoznak létre úgy, hogy az egyed a szőlő-, tölgyrügyekbe helyezi petéjét, és a kikelő lárva szövetburjánzást hoz létre. Nagy mennyiségű tannintartalma miatt a gubacsot bőrcserzésre, festékanyagok, tinta előállítására és a gyógyászatban is használták a 19. században végig, ezért igen keresett cikk volt. A fekete tinta alapját a vasgálic, más néven a természetben is előforduló vas-szulfát és a tannin reakciója során keletkezett sötét színű, időálló termék képezi.

7. Aranyozó, Ezüstöző és Bronzirozó oldatok.

8. Cipőfénymázak: Fekete-, Jelescsizma-, Sárga-, Gumicipő-fénymáz. A cipőmáz cipőápolásra használt, napjainkban cipőkrémnek nevezett készítmény. A rendszeres ápolás meghosszabbítja a cipő élettartamát.

Sárga cipőfénymáz készítése: „90 deka sárgaviaszt 2 kilogramm terpentinolajban vízfürdőn feloldunk, egyidejűleg 2 liter forró vízben 10 deka közönséges szappant oldunk fel. E két oldatot egy melegített edénybe öntjük s kihűlésig kavarjuk”.

9. Szobapadló-fénymázak: sárga, vörös, diófaszínű fénymázak.

10. Lakkok készítése: Arany-lakk, Könyvkötő-lakk, Vízhatlan csizmakenőcs, Bőrlakk, Fekete bőrkenőcs.

11. Bútorfényesítők, Fapácok: Bútorlakkok (hétféle).

12. Féregirtók: Rovarpor, Svábbogár, Csótány, Moly, Bolha, Légy, Hernyóirtó szerek, Állati tetvek, Bélférgek, Giliszták elleni szerek.

A svábbogár sok család életét keserítette meg a múltban, de napjainkban is elterjedt, még a tömbházakban is. Ma már a kereskedelemben többféle szer is beszerezhető, de van, aki a patikákban szeretné beszerezni az ellenszert, és ugyanazokat az anyagokat kéri, amelyek Czollner V. könyvében is szerepelnek a következő, „svábbogár-irtó” receptben: „80 gramm borax, 40 gramm cukorporral jól összekeverünk s szélesszájú üveg- vagy bádog szelencébe csomagoljuk. Használati utasítás: A port azon helyre hintjük, hol a svábbogarak tartózkodnak”. Megjegyzés: a por hangyák ellen is hatásos.

13. Permetezőfolyadékok növénypusztító rovarok irtására: „Bordói keverék”, „Burgundi keverék”, Hernyóirtó szerek, Levéltetűirtó szerek, Ojtóviaszok (ötféle). Az „ojtóviasz” jelenkori neve oltóviasz, a fák vagy cserjék oltása (kivágása) során nélkülözhetetlen keverék. Sok előírás közül íme a legegyszerűbb: „1 rész sárgaviaszt, 1/2 rész gyantát, 1/4 rész terpentint összeolvasztunk”.

14. Vegyesek: Sajtoltó készítése, Jégkészítés, Tojás-konzervek készítése, Szekérkenő készítése, Fejkorpa elleni oldat készítése.

Azok az utazók, akik 15-20 évvel korábban (és napjainkban is) az Amerikai Egyesült Államokban rövidebb-hosszabb körutazáson vettek részt, panaszkodtak, hogy a szállodákban biztosított reggelihez kizárólag tojásporból készült, szinte ehetetlen omlettet szolgáltak fel. Azóta Kelet-Európában is egyre gyakrabban találkozunk ily módon tartósított tojással. De a szólásmondás szerint „nincs új a nap alatt”, és ez érvényes a tojásporra is. 100–150 évvel korábban is tartósítottak tojást, amiról Czollner Vince gyógyszerész tudósít a 19. század végén megjelent könyvében, „A tojás-konzervek” című leírásban:

„E konzervek készítése egyszerű. A tojás széttöretik s vagy egész tartalma, vagy pedig részei habképzés nélkül egyenletesen összekavartatnak. A folyadék ezután sima acéllemezekre öntetvén, a szárítóba jut, hol meleg és száraz légvonatra kitétetvén, a keményebb réteg időnként megfordíttatik, ily módon vagy táblácska-, vagy poralakban szárítható a tojás tartalma, mely végül jól elzárt pléhszelencékben a kereskedésbe jut. A tojáskonzervek évekig eltarthatók, használatuknál a világossárga por háromszor annyi hideg vízzel, mint a saját tömege, összekavartatván emulziót nyújt, melynek olyan az íze, mint a friss tojásnak, csakhogy valamivel kevesebb habot vet.”

A szerző hozzáfűzi továbbá: „Nagy városok lakói, utazók, katonák, tábori kórházak nagy hasznát vehetik”, mert kevés helyet foglalnak, könnyen szállíthatók. A „szárító” abban az időben egy jól szellőző sütőkemence lehetett.

Korunk emberei is gyakran panaszkodnak a fejkorpára, patikus elődjeink a következő egyszerű receptet ajánlottak ellene: „100 gramm kölni vizet és 50 gramm boraxot 1 liter desztillált vízzel összekeverünk. A fejbőr naponta ezen folyadékkal, egy kis szivacs segítségével erősen bedörzsölendő”. A hozzávalók ma is beszerezhetők a gyógyszertárakban, hatékonyságát bárki ellenőrizheti.

Czollner Vince gyógyszerész könyvében 539 különböző termék (nem gyógyszer) gyógyszertári előállítását írja le. A 19. század végén, a 20. század elején Gajzágó Róbert kolozsvári gyógyszerész a „Kézi eladásban előforduló gyógyszerek” című könyvében mintegy 600, gyógyszertárban készített orvosság nevét, összetételét sorolja fel, tehát a gyári készítmények hiánya miatt összességében hozzávetőleg 1100–1200 terméket állíthattak elő a különböző patikákban. Azt, hogy a nagyszámú készítmény a rászorulók számára állandóan beszerezhető legyen, csak többórai (reggel 6 órától este 9 óráig tartó) szorgalmas, sőt megfeszített munkával lehetett elérni.

Az olvasó eldöntheti magában, hogy azok a régi patikák olyan szépek voltak-e, amilyennek a költőnő látta, vagy igaz rájuk a régi magyar szólás, hogy „szép kívül, de belül ördög”, vagy – szabadosan idézve – „kívül szép, de belül nagyon fáradságos”.

Ugyanakkor láthattuk, hogy régen a gyógyszertárak legfőbb feladata a különböző termékek előállítása volt, majd azok eladása, forgalmazása. A gyógyszerek patikai előállítása szempontjából identitászavarban lehetnek a gyógyszertárak, de a jelenkor embere elsősorban azt várja el, hogy a gyógyszerész segítsen neki egészsége megőrzésében, visszanyerésében a gyógyszerek beszerzésével, megfelelő tárolásával, kiadásával és szakszerű tanácsadással.

Hiszem, hogy a modern gyógyszertárak is szépek, tiszták, és a gyógyszerészek jól végzik munkájukat. Talán napjainkban nem a gyógyszertárak vannak identitászavarban, hanem a globalizált jelenkor emberei, akik nem csupán egy gyógyszertárba nem lépnek be „áhítattal”, de sokan még egy szentélybe vagy sehová sem.

Tabutéma: az öregedés (2.)

Nőtt az átlagéletkor

Az öregedési folyamat második felgyorsulása, megugrása 60-as éveink körül történik. A szervezetünk működésében ez az újabb csúcs – hogy ne nevezzem negatív csúcsnak – a szénhidráttal és koffeinnel kapcsolatos anyagcserére hat, valamint a már a negyvenes évek közepén tapasztalt felgyorsuláskor megjelent szív- és érrendszeri betegségek, meg a bőrrel és az izomzattal kapcsolatos zavarok (felerősödése) mellett az immunrendszer szabályozásával és a veseműködéssel kapcsolatos problémákat hozhatja magával. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy szervezetünk kódolt arra, hogy egy idő után fogékonyabbá váljék a nagy, félelmetes megbetegedésekre (is). Ezek alapján úgy tűnik, nem volt légből kapott a még nemrégiben is ismert és használt életkori felosztás, mely szerint 60 évesen kezdődött a „hivatalos” öregség, és ez volt a nyugdíjkorhatár is.

Albert Ildikó klinikai szakpszichológus

Új besorolásban az életszakaszok

És itt megint egy ellentmondással találkozunk. Mert igaz ugyan, most már tudjuk, hogy valóban 60 körül megint roppan egyet a szervezetünk, mégis, mivel közbeszólt a civilizáció, az egyre jobbá váló életkörülmények változásokat eredményeztek az élethosszúságban, amelyek következtében mára a fejlett és a fejlődő országokban nőtt az átlagéletkor, illetve a várható élettartam, ezért egy ideje az életszakaszok új besorolását használjuk. Pontosabban, az Egyesült Államok kezdte, aztán mi átvettük, mert öreg kontinensünk öreg tudománya mostanában így működik. Eszerint az érett kor vagy érett felnőttkor 65. életévig tart, és csak ettől kezdve beszélünk az idősödés (65-75 év) koráról, majd a 75-90 között az időskorról, és végül kilencven fölött az aggkorról. Ám a hatvanas éveinkben, gyakran már a legelején, tapasztaljuk a változásokat, ha csak egy picit is odafigyelünk. Nemcsak ilyen-olyan betegségek jelennek meg, de fáradékonyabbakká válunk, kis délutáni szunyókálásra vetemedik az is, aki addig soha nem tett ilyet, és bizony a figyelmünk könnyebben elvonható, emlékezetünk megtréfálhat, illetve nehezebben jegyzünk meg dolgokat, esetleg időigényesebben idézzük fel az ismereteinket, „ki-kihagy a memóriánk”, a gondolkodásunk is gyakrabban elkalandozik, néha (sokszor?) nehezebben szedhető össze, tartható kordában és egy-egy rövidzárlatos pillanattal is meglephet. Érezzük, tapasztaljuk, hogy nem úgy, hanem – mondjuk ki, írjuk le! – valamivel gyengébben működünk, mint eddig. Az ilyen-olyan nyavalyákat is könnyebben összeszedjük, elkezd fájni – ha nem fájt már eddig is imitt-amott –, és bármennyire is nehezen ismerjük el, sokszor nem egyszerű a reggeli felkelés (feltápászkodás az ágyból).

A fontosságérzet csökkenése

És mintha nem lenne elég a sok apró fizikai kényelmetlenség, hozzájön a nyugdíjba vonulás okozta kivonulás egy társasági körforgalomból, néha az ezzel járó fontosságérzet csökkenése és gyakran bizonyos presztízsvesztés. A családtagok is annyira függetlenednek a legtöbbször, hogy már az unokák is külön élnek, és a nagyszülőkkel csak ritkán találkoznak. Sokan érzik ilyenkor azt, hogy valamiféle légüres térben mozognak.

Ha még hozzávesszük a kor divatját, az örök fiatalság mítoszát, a mindenhonnan ránk ömlő felhívást, hogy maradjunk fiatalok, és ehhez csak mozgás, bizonyos étrend meg néhány, ki tudja milyen csodaszer szükséges, csak rendeld meg, akkor kész az átlagos idős ember teljes kudarca és rossz közérzete, hisz ő képtelen mindezen elvárásoknak eleget tenni.

Az elismerés nem a régi

Szerencsére – mondom, szerencsére – a népesség jelentős része, különösen az idősebbek, nem igazán követik, pontosabban nem ismerik a divat hirdette elképzeléseket, bár a környezetük mindenképp valamilyen módon közvetíti feléjük is, talán megszűrve, de attól még érthetően, hogy nem illik öregnek lenni. Még sokunkban megmaradt vagy a józan ész, vagy a hagyomány, vagy egyszerűen a tehetetlenségi erő fejti ki hatását, és így a divatos eszmék nem tesznek akkora kárt az idősödő lélekben, mint amekkorát tehetnének. Ám befolyásolják az ifjabbakat, akik nem a régebb szokásos elismeréssel fordulnak az ősök felé. Ráadásul a családi és a társas kötelékek is nagyon meglazultak.

Lehetőség a szabad, harmonikus életre

Szerencsére, írom megint, az idősebbek is lassan felzárkóznak. Ha nem is az örök ifjúság hajszolásához, annál inkább a független élet, az önmagukra figyelés, a pihenés és kiteljesedés terén. Egyre gyakrabban élik meg ajándéknak a nyugdíjas kort, lehetőségnek a kikapcsolódásra, a kedvenc tevékenységükben való elmélyülésre, a legjobb értelemben vett szabad, harmonikus életre. Ez lehetne a kor sokféleképp értelmezett szabadság- és elfogadáseszméjének legnagyobb hozadéka a idősödő és az idős emberek esetében. Megtanulni élvezni a kor adta lehetőségeket: felszabadulni mindennapi nyomások alól, megszabadulni félelmektől, különösen a divat diktálta elvárások következtében kialakulóktól. Lehet nyugodtan kissé löttyedt bőrű, szürke hajú, hordhat idejétmúlt ruhát, és ehet, amikor és ami jólesik. Nem érdekes, mit mond a szomszéd, nem ugrik kettőt egy helyett, nyugodtan elengedi a füle mellett a kellemetlen kéréseket, és megtanul nemet mondani, lustálkodni, néha otthagyni a mosatlant vagy beülni ebédelni, mert nincs kedve főzni.

A lélek kora

Közben itt van az újabb ellentmondás, ha a statisztikákra nézünk. Mert igaz ugyan, hogy Európában és az AEÁ-ban nőtt az átlagéletkor, ám Afrikában csökkent (!), és világviszonylatban csak az emberek 8 százaléka éri meg a 65 éves kort. Tehát nem kritizálni kellene az időseket, hanem örülni nekik.

Fontosnak tartom, hogy jól nézzünk ki: gondozottak, ápoltak, ízlésesek legyünk. Ha lehet, akkor olvasottak, halk szavúak, szellemesek is. De mindig feldühít, amikor számonkérik, hogy a hatvan- vagy hetven-, netán „csak” ötvenéves miért néz ki úgy, mint egy hatvan-, hetven- vagy ötvenéves?! Jön, hogy világgá ordítsam: azért, mert annyi. Ilyen egyszerű. A fontos az, hogy hogyan érzi magát a világban. Érezheti remekül akárhány évesen, és rosszul egészen fiatalon. Döbbenetesen megnőtt a fiatalkori, sőt kamaszkori depressziósok száma. Sajnos. Csak mondom. Mert a lélek kora legtöbbször nem esik egybe az évek számával, bár kölcsönösen befolyásolják egymást.

Az öregkor kiváltság

Nagyon sokat lehet és kellene még írni az idősekről, de itt és most csak ezekről az összefüggésekről akartam említést tenni. Befejezésül még egyszer hangsúlyozom: az öregség, bár szebben hangzik, ha úgy mondjuk, hogy az idős kor, nem betegség. Inkább kiváltság, hisz a statisztikák szerint boldognak kell lennünk, ha betöltöttük a 65-öt – sőt, többet is! –, és ezzel a világ embereinek a szűk 8 százalékába tartozunk. Ha elmúltál 65 éves, légy elégedett és hálás. Vigyázz az életedre, ragadd meg a pillanatot! Becsülj meg minden hátralévő percet, függetlenül attól, ki mit mond körülötted, rólad vagy az életről!

Mit viseljünk idén ősszel és télen?

Vége van a nyárnak, és fokozatosan lehűl az idő, ezért elő kell vennünk a melegebb ruhadarabokat. Mielőtt átnéznénk ruhatárunkat, hogy felfrissítsük a megfelelő darabokkal, vegyük számba, hogy mi lesz a divat a hidegebb hónapokban.

Casoni Szálasi Ibolya

Kezdhetjük először a színekkel, mivel a legfontosabb hatást azokkal érjük el. Idén ősszel a legmenőbb színek „a tűzoltó” piros, a telített barna, a sarkvidéki kék, az acélszürke, a fekete, a pasztellrózsaszín és a zöld árnyalatai. Egyes divattervezők a harsány, élénk színek mellett szavaztak, mások a visszafogott, pasztellárnyalatokkal remekeltek, viszont a két árnyalat keveréke is számtalan esetben hívta fel magára a figyelmet.

A harsány, merész élénk*piros* sikeresen megbontja a hideg időszak monotóniáját, főleg egész alakos megjelenésben, a *barna* árnyalatai (ide sorolhatjuk a bézst, a rozsdabarnát és a burgundit is, sőt a karamell- és csokoládéárnyalatok is nagyon ide illenek) nélkül el sem tudjuk képzelni az őszt, és az utóbbi időben felkapott csendes luxusnak nevezett divatirányzatot sem.

A *sarki kék* csendes, kifinomult árnyalata ellensúlyozni hivatott az őszi harsogást, nyugalmat sugározva, míg az acélszürke kiegyensúlyozottságot sugall, és hangsúlyozza a semleges színeket.

Az *örök fekete* továbbra is megállja a helyét, viszont kicsit másképpen, érzékibb módon, tüllök, csipkék és áttetsző anyagok formájában, ugyanakkor ezzel teljesen ellentétes módon rockos stílusban is, vastag bőrdzsekik, bőrnadrágok és ceruzaszoknyák formájában.

A *pasztellrózsaszín* leheletszerű könnyedsége is arra hivatott ezúttal, hogy megbontsa a monotóniát, és feldobja a szürke hétköznapokat.

A *zöld* árnyalatai pedig az elmúlt nyár frissességét fogják belopni a hideg időszaki ruhatárunkba, legyen az khaki, arzénzöld, smaragdzöld, fűzöld vagy bármilyen más árnyalatú zöld, a pasztelltől a feketét sikerrel helyettesítő nagyon sötétig.

Mindezek a színek jól mutatnak akár magukra, akár társításban.

Most nézzük meg az idei hideg szezoni új divatirányzatokat, és ezek közül is első helyen említsük meg a KLASSZIKUS stílust, melyet ezúttal átértelmezve, modernebb változatban kell elképzelnünk, szokatlan kiegészítőkkel, mint például egy tollakkal díszített egyszerű szabású ceruzaruha.

A GLAMOUR stílus is visszatért, mind a klasszikus, mindegy modernebb, bolondosabb változatban. Így a flitterek, csillogó tollak, dekoratív kövek ismét virágkorukat élik.

Az örökké divatos farmer továbbra is megállja a helyét, ezúttal viszont a SKINNY jeans, vagyis a lábhoz simuló szabású farmernadrág lesz a legdivatosabb.

Az őszt el sem lehet képzelni kockás anyagokból készült ruhadarabok nélkül, ezért idén egy másik felkapott irányzat a skótkockás, pepita és rombuszmintás darabokon keresztül LADY DI ruhatárát juttatják eszünkbe, emiatt nevezték el ezt a stílust a néhai angol hercegnő után.

Ezek főleg gyapjúból és kasmírból készült magas nyakú blúzokkal, pelerinekkel és midiszoknyákkal társítva mutatnak a legjobban.

Egy másik irányzat a TÚLMÉRETEZETT gallérokat részesíti előnyben, melyek minél nagyobbak és minél keményebbek, annál divatosabbak.

A bundák közül idén a MŰ-változatok lesznek divatosak, ezért nyugodtan viseljünk továbbra is műbunda kabátokat karamellbarna vagy klasszikus szürke árnyalatokban, sőt akkor leszünk a legdivatosabbak, ha nemcsak a felső ruházat, hanem a topok (felsők) és szoknyák is műszőrme alapúak.

Idén a KIEGÉSZÍTŐK is első helyet foglalnak el, éppen ezért nagy gonddal kell megválogatnunk őket. Így a preppy stílus híveinek egyik kedvence, a nyakkendő továbbra is divatos, valamint a hosszú szárú (operaszerű) kesztyűk mellett különböző, érdekes formájú kalapok, fejpántok és kendők viselete is.

Az őszi szezon szoknyakedvence ezúttal a MIDI- (lábszárközépig érő) szoknya lesz, éspedig ennek a lefelé bővülő, illetve trapéz változata, mely mint alapdarab jól mutat inggel, zakóval, sőt anorákkal is.

Már említettük, hogy idén továbbra is divatosak lesznek a különböző DZSEKIK (a rock stílus jegyében), viszont ezúttal a fényes anyagokból készült változatok, főleg feketében és sötét színekben. Ezeket bármivel viselhetjük, még világos színű darabokkal is, például egy púderrózsaszín kötött szoknyával. Viszont hordhatók hosszú kesztyűvel és kötött harisnyával is, rebellis iskoláslány stílusban.

A felsoroltakból kitűnik, hogy a kissé szigorú kinézetű, ultramodern sziluettek mind közelebb kerülnek egy, a minimalizmuson alapuló, új luxuskoncepcióhoz.

Ember és állat harmóniája

Betegségmegelőzés társállatoknál

Az évszakváltás az idősebb beteg állatokra is negatívan hat, akárcsak az emberre. Ezért már az őszi hónapokban fontos felkészíteni a házi kedvenceket, hogy az immunrendszerük a tél beállta előtt megerősödjön, a betegségekkel szemben ellenállóbbakká váljanak.

Szer Pálosy Piroska

– Melyek egy szerető gazdi legfontosabb teendői ősszel? – kérdeztük a Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét, *dr. Pálosi Csabát*.

– Ősszel mindenekelőtt hasznos lehet egy vitaminkúra, megfelelő ásványi anyagokkal kiegészítve, természetesen figyelembe kell venni az állat életkorát. Fontos, hogy az állatok legyenek beoltva és féregtelenítve. A globális felmelegedés egyik következménye a több parazita, ezek az enyhébb időben tovább élnek és aktívabbak, a bolhák úgyszintén. Ezt elsősorban az enyhébb ősz és tél okozza, de az átlaghőmérséklet megemelkedése is. A kullancsok által okozott, kutyákra veszélyes betegség a babéziózis, ami végzetes kimenetelű lehet, ezért fontos a külső élősködők elleni védekezés és a nálunk is egyre gyakrabban előforduló szívférgesség megelőzése.

A vérvizsgálat életet menthet, ezért a laborvizsgálatok fontossága sem elhanyagolandó a betegségek megelőzésében és kezelésében, mivel bizonyos betegségek dacára a házi kedvencek tünetmentesek lehetnek, pedig a szervi elváltozások már a tünetek megjelenése előtt jelen vannak. Nagyon sok esetben a klinikai vizsgálat vagy a gazdi elmondása kevés információt szolgáltat a betegségről, ezért szükségesek a laborvizsgálatok (hematológia, vérbiokémia, vizeletvizsgálat, székletvizsgálat, gyorstesztek stb.), hogy a szervezetben jelen levő folyamatok zavarai időben felismerhetők legyenek. A rutinszerűen elvégzett vérvizsgálat fiatal állatnál legalább évente, hét évnél idősebb állatnál félévente ajánlott, ezáltal felügyelni lehet a társállat egészségi állapotát, és időben beavatkozni. Sajnos sok gazdi többnyire anyagi megfontolásból nem veszi figyelembe az állatorvos javaslatait a vizsgálatok elvégzésére, és sokszor későn szembesülnek kedvenceik egészségi problémáival.

A laborvizsgálatok a betegségek korai felismerésén kívül elengedhetetlenek a sebészeti beavatkozásokhoz szükséges anesztéziai kockázatok felméréséhez is, bizonyos kezelések hatékonyságának követéséhez, illetve a kezelés esetleges módosításához.

– Az állam nem finanszírozza a magán állatorvosi rendelőket, sokan az árak miatt hanyagolják el kedvencük egészségi állapotának a felmérését, főként ha több kutyát vagy cicát gondoznak. Hozzávetőleg mennyibe kerülnek a rutin- és laborvizsgálatok?

– Az állatorvosi beavatkozások árával kapcsolatosan elmondható, hogy egy kutya tartása – megfelelő körülmények között – nem olcsó. Az alapköltségeken túl – táplálás, éves oltások, élősködők elleni védelem – a kevésbé tájékozott állattartók egy komolyabb orvosi beavatkozás vagy vizsgálat alkalmával hátrálnak meg. A kérdés többnyire olyankor vetődik fel, amikor egyszerűbb beavatkozásokkor hasonlítanak össze különböző állatorvosi rendelőkben alkalmazott árakat. Egy egyszerűnek tűnő kezelést vagy műtétet nem végeznek ugyanazon a színvonalon, innen is adódhatnak az árkülönbségek. Példának okáért nem mindegy, hogy egy ivartalanítás során milyen technikával altatnak, milyen anyagokat használnak, milyen a fájdalomcsillapítás minősége, van-e asszisztens a műtét alatt, milyen paramétereket mérnek altatás közben, végeznek-e altatás előtti műszeres és laborvizsgálatokat stb. Az állatgyógyászatban alkalmazott gyógyszerekre nincs állami támogatás, és ingyenes ellátás sincs. Az állatgyógyszerek kifejlesztése, forgalmazása az emberinél jóval kisebb piac miatt eleve többe kerül, így ez a gyógyszerköltségekben is jelentkezik. A rendszerváltás előtt a kisállatgyógyászat az állami állatkórházak elenyésző szegmense volt, és veszteségesen is működött, de a nemzetgazdaság haszonállat-gyógyászata mellett az is belefért.

Fotó: Kiss Éva

A fizikális vizsgálat a rendelőnkben 100 lej, Bukarestben azonban már 200–500 lej közötti, egy általános vérvizsgálat 180–400 lej, a speciális tesztek ára 80–150 lej, a röntgenvizsgálat 100–350 lej, a pozíciók számának függvényében. Néha azonban bódítani és altatni is kell emellett, mert az állat haraphat vagy ellenkezhet, akár a vérvizsgálatnál is. A papagájt például csak altatásban lehet röntgenezni, akárcsak a legtöbb állatot. Megemelkedtek a rendelők költségei is.

– Időnként megugrik a balesetet szenvedett állatok száma. Ez véletlenszerű jelenség?

– Ősszel és tavasszal csúcsosodik a párzási időszak, ezért mind a kutyák, mind a macskák – amennyiben nincsenek ivartalanítva – elszöknek, és a lakhelyüktől elég távolra elcsatangolhatnak. Ebben az időszakban gyakoribbak a hormonok által feltüzelt állatok közötti konfliktusok és az autós balesetek is, ezért az orvosi rendelőkben megugrik a traumatológiás esetek száma.

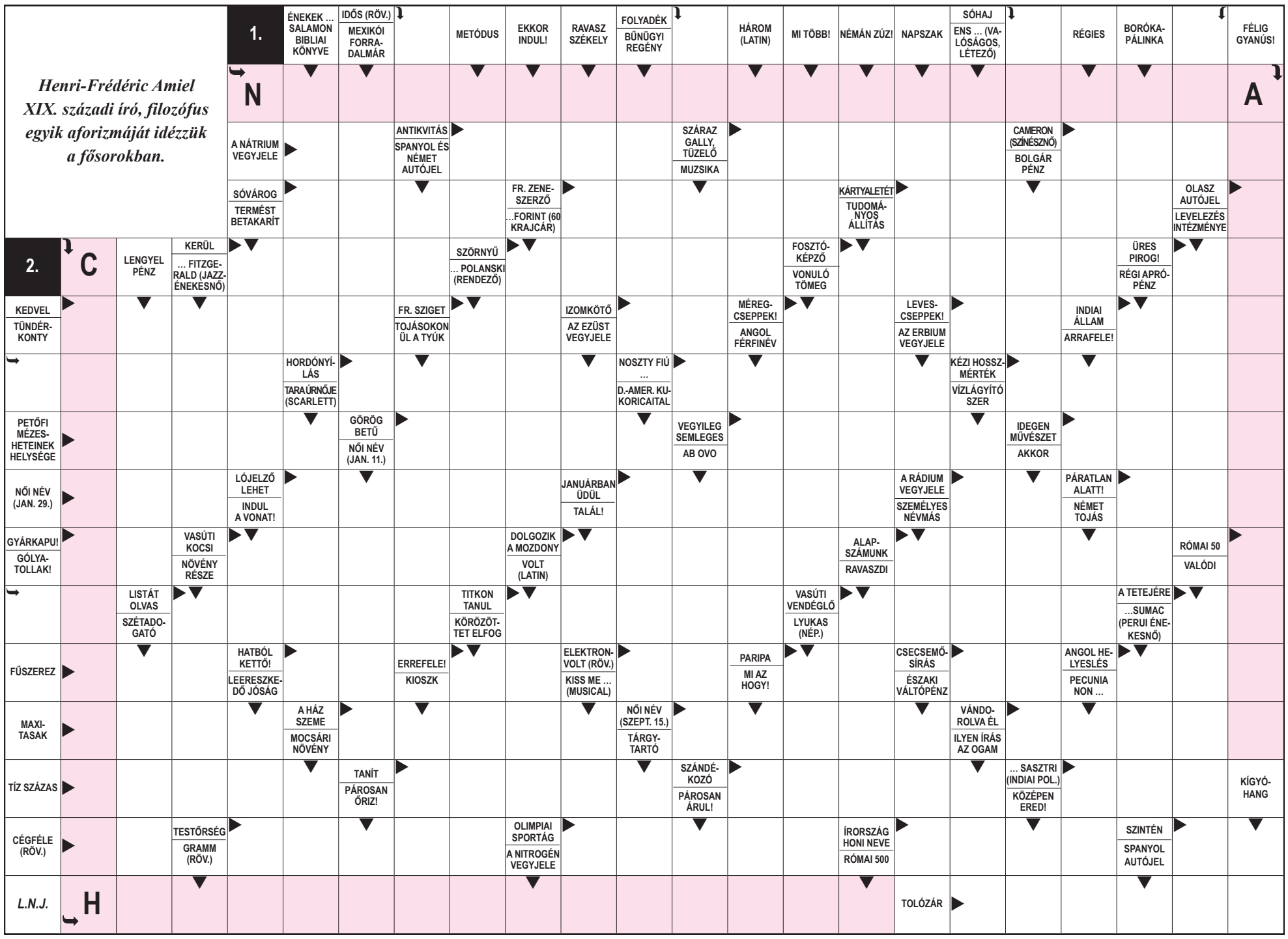

Szeptember 5-i rejtvényünk megfejtése: *Ha félsz ellenségedtől, erőd fogy, erőd fogytán ellenséged erősül.*

A kupa első körével kezdődött meg a kosárlabdaidény

A Románia-kupa első körével rajtolt az idény a kosárlabdasportban, a négy találkozóból hármat hétfőn játszottak. Ezzel pedig gyakorlatilag be is fejeződött a beiratkozott 1. ligás csapatok szereplése, hiszen az eredmények azt igazolták, hogy hatalmas szakadék tátong a két szint között, minden párharcot az élvonalbeli csapatok nyertek nagy különbséggel.

Marosvásárhelyi szempontból a galaci mérkőzés keltette a legnagyobb érdeklődést, ahol a házigazdák a papírformának megfelelően nagyarányú győzelmet arattak a Știința Bukarest ellen, így a marosvásárhelyi városi sportklub ellenfelei lesznek a következő körben. A találkozót a galaci Duna-csarnokban rendezik a hétvégén, a pontos időpontról a napokban döntenek. *(bálint)*

Eredményjelző

Kosárlabda-Románia-kupa, 1. kör: Galaci CSM – Bukaresti Știința 108:69, Zsilvásárhelyi CSM – CSM Baschet Petrolul Ploiești 54:79, CS Vâlcea 1924 – Bukaresti Total Sport 112:49, Bukaresti CSA Steaua – Bukaresti CSU ASE 114:45.

Megyei futballbajnoki eredmények

* *4. liga, II. értékcsoport, 1. forduló:* Mezőpagocsa – Mezőceked 2-1, Nyárádkarácson – Mezőgerebenes 2-0, Alsóidecs – Kerelőszentpál 3-0, Mezőtóhát – Bátos 1-2, Görgénysóakna – Mezőzáh 2-1, Hadrév – Gernyeszeg 9-1.

* *5. liga, I. csoport, 1. forduló:* Gyulakuta – Jedd 2-6, Harasztkerék – Egrestő 6-0, Déda – Sáromberke 1-2, Lövér – Nyárádgálfalva 3-5, Csíkfalva – Mezőszentmárton 3-3.

* *5. liga, II. csoport, 1. forduló:* Nyárádkarácsoni Viitorul – Csittszentiván 3-0, Somosd – Szászbogács 5-0, Désfalva – Harangláb 5-1, Cintos – Magyarsáros 1-3.

Európai focikörkép

* *Spanyol La Liga, 1. forduló:* Athletic Bilbao – Getafe 1-1, Betis – Girona 1-1, Osasuna – Leganés 1-1, Valencia – FC Barcelona 1-2, Villarreal – Atlético Madrid 2-2, Mallorca – Real Madrid 1-1, Real Sociedad – Rayo Vallecano 1-2, Las Palmas – Sevilla 2-2, Celta Vigo – Alavés 2-1, Valladolid – Espanyol 1-0; *2. forduló:* Atlético Madrid – Girona 3-0, Osasuna – Mallorca 1-0, Leganés – Las Palmas 2-1, Alavés – Betis 0-0, FC Barcelona – Athletic Bilbao 2-1, Getafe – Rayo Vallecano 0-0, Sevilla – Villarreal 1-2, Real Madrid – Valladolid 3-0, Celta Vigo – Valencia 3-1, Espanyol – Real Sociedad 0-1; *3. forduló:* Athletic Bilbao – Valencia 1-0, Girona – Osasuna 4-0, Rayo Vallecano – FC Barcelona 1-2, Mallorca – Sevilla 0-0, Real Sociedad – Alavés 1-2, Valladolid – Leganés 0-0, Las Palmas – Real Madrid 1-1, Villarreal – Celta Vigo 4-3, Atlético Madrid – Espanyol 0-0.

Az élcsoport: 1. FC Barcelona 12 pont, 2. Real Madrid 8, 3. Atlético Madrid 8, 4. Villareal 8.

* *Olasz Serie A, 1. forduló:* Bologna – Udinese 1-1, Cagliari – AS Roma 0-0, Empoli – Monza 0-0, Genoa – Inter 2-2, Hellas Verona – Napoli 3-0, Juventus – Como 3-0, Lazio – Venezia 3-1, Lecce – Atalanta 0-4, AC Milan – Torino 2-2, Parma – Fiorentina 1-1; *2. forduló:* Cagliari – Como 1-1, Fiorentina – Venezia 0-0, Hellas Verona – Juventus 0-3, Inter – Lecce 2-0, Monza – Genoa 0-1, Napoli – Bologna 3-0, Parma – AC Milan 2-1, AS Roma – Empoli 1-2, Torino – Atalanta 2-1, Udinese – Lazio 2-1.

Az élcsoport: 1. Inter 7 pont, 2. Juventus 7, 3. Torino 7, 4. Udinese 7.

* *Francia Ligue 1, 1. forduló:* Montpellier HSC – Strasbourg 1-1, Toulouse – Nantes 0-0, Angers – Lens 0-1, AS Monaco – St. Etienne 1-0, Reims – Lille 0-2, Auxerre – Nice 2-1, Le Havre – Paris St. Germain 1-4, Brest – Olympique Marseille 1-5, Stade Rennes – Lyon 3-0; *2. forduló:* Paris St. Germain – Montpellier HSC 6-0, Nantes – Auxerre 2-0, St. Etienne – Le Havre 0-2, Lille – Angers 2-0, Nice – Toulouse 1-1, Lyon – AS Monaco 0-2, Olympique Marseille – Reims 2-2, Strasbourg – Stade Rennes 3-1, Lens – Brest 2-0.

Az élcsoport: 1. Paris St. Germain 9 pont, 2. Olympique Marseille 7, 3. Nantes 7, 4. AS Monaco 7, 5. Lens 7.

Gól nélküli döntetlen a Puskás Arénában

A magyar labdarúgó-válogatott gól nélküli döntetlent játszott Bosznia-Hercegovinával a Puskás Arénában kedden, a Nemzetek Ligája A divíziójának második fordulós mérkőzésén.

Marco Rossi szövetségi kapitány együttese, amely szombaton 5-0-ra kapott ki a németektől Düsseldorfban, az egész találkozón fölényben futballozott, több gólhelyzetet is kialakított, de nem tudta legyűrni a feltűnően passzív játékot produkáló bosnyákokat.

Tizenkét perccel a kezdő sípszó előtt még meglehetősen foghíjasak voltak a Puskás Aréna lelátói, s úgy tűnt, ezúttal nem lesz telt házas a stadion. Az egyik kapu mögötti szektorban a szurkolók hatalmas molinót feszítettek ki, amelyen a „Minden kimagasló sportteljesítmény újabb bajnokokat és példaképeket szül, köszönet a magyar olimpikonoknak!” felirat volt olvasható.

A drukkerek közvetlenül a kezdés előtt Marco Rossit éltették, az olasz kapitány tanítványai pedig óriási lendülettel vágtak bele a mérkőzésbe. Az első három percben agresszív volt a magyarok letámadása, aztán mindkét együttes visszaállt a saját játékrendszerébe, és mindkettő elsősorban a biztos védekezésre helyezte a nagyobb hangsúlyt.

Az első nagy helyzet a 17. perc elején a hazaiak előtt adódott, Szoboszlai szöglete után Varga fejelt kapura, Vasiljnak pedig csak nagy bravúrral sikerült oldalra ütnie a labdát a jobb felső sarok elől. Hét perccel később megint Varga veszélyeztetett fejjel, de a keresztléc alá tartó próbálkozását ismét védeni tudta a bosnyák kapus. Varga harmadszor már lábbal próbálkozott, mégpedig kiszorított helyzetből a 32. percben, de a rivális hálóőr ennél az esetnél is jól helyezkedett.

Ekkorra viszont már egyértelmű volt, hogy a magyar válogatott játszik jobban és kapura is veszélyesebben. Negyedszer már Nagy Zsolt adott feladatot Vasiljnak, aki vetődve hárította a szélső 18 méteres, pontosan a bal alsó sarokba tartó lövését. A másik oldalon Dibusznak egyszer sem volt dolga, a bosnyákok ugyanis rendre csak rövid ideig birtokolták a labdát, igazán veszélyes támadást pedig nem tudtak vezetni.

Fordulás után maradt a magyar mezőnyfölény, ennek megfelelően a játék túlnyomórészt a bosnyákok térfelén zajlott. A 60. percben a közönség újfent Marco Rossit kezdte éltetni, miközben ahogy haladt előre az idő, úgy látszott egyre inkább a fáradtság a hazai játékosokon. Az ellenfél változatlanul nem sokat mutatott, már-már úgy tűnt, hogy a döntetlenért és az azért járó egy pontért utazott Budapestre. A 70. perctől a magyarok felpörgették a játékot, ennek nyomán előbb Szoboszlai a 71. percben szabadrúgásból a keresztlécet találta telibe, egy perccel később pedig Varga fejelhetett kapura, de kísérlete pontatlan volt.

A hajrában tovább erőltette a támadásokat a magyar válogatott, a legnagyobb lehetőség pedig a csereként beállt Ádám Martin előtt adódott, a csatár ugyanis három méterről fejelhetett kapura, a bosnyák kapus azonban ezt a középre tartó próbálkozást is hárította.

A magyarok összességében sokkal jobban futballoztak, mint a múlt szombati 5-0-s vereség alkalmával, de a vendégek kapusának bravúrjai, illetve a támadóharmadban elkövetett hibák nyomán nem tudták megszerezni az A divízióban maradás szempontjából fontos három pontot.

A magyarok így két kör után egy ponttal a 3. csoport negyedik helyén állnak. Legközelebb október 11-én a hollandokat fogadják, három nappal később pedig Boszniában vendégeskednek.

Fotó: MLSZ

Jegyzőkönyv

Nemzetek Ligája, A divízió, 3. csoport, 2. forduló: Magyarország – Bosznia-Hercegovina 0-0.

Budapest, Puskás Aréna, 50 ezer néző, vezette: Marco Guida (olasz).

Sárga lap: Schäfer (77.), illetve Barisic (21.), Katic (40.).

Magyarország: Dibusz – Botka (82. Balogh), Orbán, Dárdai M. – Bolla (75. Csoboth), Nikitscher, Schäfer, Nagy Zs. (82. Kerkez) – Sallai, Szoboszlai – Varga B. (82. Ádám).

Bosznia-Hercegovina: Vasilj – Barisic, Katic, Saric (61. Gigovic), Bicakcic – Gazibegovic, Basic (61. Huseinbasic), Burnic (46. Tahirovic), Dedic – Dzeko, Demirovic (77. Bajraktarevic).

Ilyenre Marco Rossi sem emlékezett

Bár az eredménnyel nem volt elégedett, a csapata hozzáállására büszkének mondta magát a szövetségi kapitány, mert nem volt egyszerű az 5-0-s vereség után játszani. Marco Rossi a döntetlen után kiemelte: bár nem nyertek, nem leszegett fejjel jöttek le a pályáról. Szerinte megérdemelték volna a győzelmet, minden statisztika alátámasztja, hogy domináltak. „Nem emlékszem olyanra, hogy az elmúlt fél évben egyetlen meccsen 19-20 lehetőségünk lett volna. Nem született gól, de sok helyzet volt, számos területen sikeresek voltunk” – nyilatkozta.

„A mai mérkőzésen sok egy az egy elleni párharcot megnyertünk, sok labdaszerzésünk volt, megvolt bennünk a győzni akarás. A teljesítményünk nyilván függ az ellenfél szintjétől, mi valójában Bosznia-Hercegovinával vagyunk egy szinten, Hollandia és Németország egy másik polcon van. Amit láttunk ma este, az már az volt, amit több éve láthatunk a magyar válogatottól. A lefújás után gratuláltam a srácoknak a hozzáálláshoz, a teljesítményhez, megérdemeltük volna a győzelmet. Természetesen az eredménnyel nem vagyunk elégedettek, a befejezéseknél kellett volna többet tennünk, még akkor is, ha a mai mérkőzésen a bosnyák kapus volt a mezőny legjobbja. Úgy gondolom, hogy amikor a játékosok mindent beleadnak, akkor a szurkolók büszkék lehetnek rájuk. A mérkőzés előtt nem azt kértem a csapattól, hogy győzzünk, mert az eredmény sok tényezőn múlik, hanem hogy emelt fővel tudjuk elhagyni a pályát, s ez lesz továbbra is a cél az NL-ben” – tekintett előre a szakvezető.

Harry Kane aranysapkája

Az Európa-bajnoki második Anglia a századik alkalommal válogatott Hary Kane duplájával győzte le a vendég finn csapatot kedd este a labdarúgó Nemzetek Ligája második fordulójában. Az angol szövetség még a mérkőzés előtt köszöntötte a Bayern München középcsatárát, aki aranysapkát vehetett át a 106-szoros válogatott Frank Lampardtól.

Harry Kane a mérkőzésen kiválóan játszott, a gól nélküli első félidőt követően az 57. percben előnyhöz juttatta csapatát, majd a 76. percben eldöntötte a három pont sorsát. A duplával a 31 éves támadó már 68 gólnál tart a nemzeti együttesben, amivel tovább javította a rekordját.

Eredményjelző

Nemzetek Ligája, 2. forduló:

* *B divízió:*

1. csoport: Albánia – Grúzia 0-1, Csehország – Ukrajna 3-2. Az állás: 1. Grúzia 6 pont, 2. Albánia 3 (2-2), 3. Csehország 3 (4-6), 4. Ukrajna 0.

2. csoport: Anglia – Finnország 2-0, Írország – Görögország 0-2. Az állás: 1. Görögország 6 pont (5-0), 2. Anglia 6 (4-0), 3. Írország (0-4), 4. Finnország 0 (0-5).

* *C divízió:*

4. csoport: Észak-Macedónia – Örményország 2-0, Lettország – Feröer szigetek 1-0. Az állás: 1. Észak-Macedónia 4 pont, 2. Örményország 3 (4-3), 3. Lettország 3 (2-4), 4. Feröer szigetek 1.

* *D divízió:*

2. csoport: Andorra – Málta 0-1. Az állás: 1. Moldova 3 pont/1 mérkőzés (2-0), 2. Málta 3/2 (1-2), 3. Andorra 0/1.

Egyedülálló élmény a Szent Kinga misztériumjáték

Navratil Andrea Liszt Ferenc-díjas népdalénekes a felnőtt Szent Kinga szerepét játssza, énekeli a nemsokára Marosvásárhelyen is bemutatásra kerülő Szent Kinga gyűrűje **misztériumjátékban.**

Az előadásról, Szent Kingáról, az énekekről és az alkotói munkáról kérdeztük a művészt.

– Mikor találkozott először Szent Kinga történetével? És ezzel a misztériumjátékkal?

– Szent Kingával szentté avatásának idején, 25 évvel ezelőtt találkoztam, amikor a Zurgó együttessel Ószandecben adtunk egy koncertet szentünk tiszteletére.

Ezzel a misztériumjátékkal tavaly találkoztam először, ami szintén 25 évvel ezelőtt került bemutatásra, szentté avatásának tiszteletére, akkor még a csíksomlyói nyeregben.

– Mekkora kihívás Szent Kinga szerepe?

– Közel áll hozzám a misztériumjáték, több alkotásban is szerepelek, pl. Fabók Mariann *Mennyei szép rózsa* című alkotásában, ami Máriáról szóló misztériumjáték. Nagy izgalommal vártam a próbafolyamatokat. Török Viola rendezőt már régóta ismerem, és tudtam, hogy nagyon körültekintően, átgondoltan teszi színpadra rendezéseit, alkotásait. Az is külön izgalom volt, hogy nagyon sok zenész kollégával, többek között a Vera nővér által vezetett Marosszéki Kodály Zoltán gyermek- és ifjúsági karral, a Ványolós család által színpadra állított kamarakórussal, népzenei és régizenei együttesekkel tudtunk együtt dolgozni, ami felemelő érzés.

– Van-e az előadásban olyan dallam, ének, amit igazán közel érez magához?

– Több is van, Viola nagyon jó érzékkel válogatta az előadásba az énekeket. Például Moldvából a Szájka Rózsa néni éneke, a *Szép a rózsabokor*. Ez hangzik el akkor, amikor Szent Margit nővérét, Kingát méltatják a leánypajtásai, és megéneklik, hogy olyan gyönyörű az ő lelke. Ez számomra egy nagyon régen szeretett népdal.

Mint ahogyan a *Felkelék én jó regvel, hajnalba*, ez is belekerült az előadásba. Ez is akkor hallható a kicsi, 4-5 éves Szent Kingától, amikor meglátja a pünkösdvirradatot, és az égben Mária alakját véli felfedezni.

Egy másik, számomra kedves ének, amit én magam éneklek a leányokkal, egy szép moldvai csángó imádság, ami belekerült „a kereszt tövében imádkozó Kinga” részbe, amikor Szent Kinga hazatér, és utána esküt tesz Boleszláv herceggel. Ez egy olyan imádság volt, amit kifejezetten erre a misztériumjátékra tanultam meg, és éneklem. A Kodály gyermekkórus gyönyörűen énekli a leánykával együtt.

– Milyen élmény ennyi gyermekkel együtt dolgozni?

– Nincsenek is erre szavak. Ilyenben még nem volt részem. Sok produkcióban 300–400 emberrel is szerepeltem, énekeltem már. De az, hogy ennyi gyermek legyen a színpadon, és ennyire gyönyörűen énekeljenek, ez egészen egyedivé teszi ezt az előadást. Nekem is újszerű volt, és teljesen egyedi élmény. Fantasztikus, ahogy Vera nővér és kiváló kollégái a sok-sok gyermeket ennyire szépen terelgetve, az előadásra pedig a csúcsra járatva végig kísérik.

– Ez a misztériumjáték segít abban, hogy ezt a hitvilágot, Szent Kingát és az ő világát közelebb hozza és megismertesse a mai korral?

– Egyre fontosabb, hogy a mai világunkban megtaláljuk ezeket a közös szálakat. Erdély vonatkozásában pedig a sóbányák, amelyek a darabban megjelennek, kiemelt fontosságúak. Szent Kinga egy sóbányát ad hozománya egyik részeként Lengyelországnak, és az egyik csoda is ehhez kapcsolódik: a gyűrűjét bedobja a sóbánya tárnájába, és az a gyűrű a messzi távolban, Lengyelországban egy sókristályban felszínre kerül. Ez is nagyon szépen, művészi megfogalmazásban jelenik meg az előadásban.

Annak, aki eljön megnézni a darabot, mindenképp érdemes lenne utánaolvasni, hiszen sok történet finom művészi eszközökkel van ábrázolva. Hogyha van egy pici előismeretünk, rálátásunk, akkor megnyílik előttünk Szent Kinga világa.

Az előadás szeptember 14-én, szombaton 19 órától, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Nagytermében tekinthető meg.

Jegyek: https://tm.biletmaster.ro/ron/Event/44004145/Szent-Kinga-gyuruje

Leforgatták az Oscar-díjas Nemes Jeles László Árva című új filmjét

Befejeződött az Oscar-, Golden Globe-, Bafta-díjas Saul fiát és a Napszálltát jegyző Nemes Jeles László legújabb filmjének forgatása. Az Árva című alkotást a forgatókönyvet is jegyző Nemes Jeles László rendező családjának története ihlette, főszereplője a 12 éves Barabás Bojtorján.

A produkció hosszú hónapokon át megfeszített erővel kereste a film fő- és kiemelt szereplőit, a casting kiterjedt Erdélyre és Kárpátaljára is. Végül több mint 10.000 gyermek meghallgatása után a 12 éves budapesti Barabás Bojtorjánt (Andor) választották ki a főszerepre, Waskovics Andreát (Klára) és Gregory Gadebois-t (Berend) pedig a kiemelt szerepekre.

Nemes Jeles László rendező-forgatókönyvíró a főszerepet játszó Barabás Bojtorjánnal kapcsolatban kiemelte: „Már a meghallgatásokon kiderült, hogy pontosan érti a karaktert, így ösztönösen közelítette meg a feladatokat. A forgatókönyv közös olvasása során minket is meglepett a felkészültsége, érzékenysége. Korát meghazudtolva elemezte a történetet, napokig beszélgettünk róla. Saját gondolatait, érzéseit, tapasztalatait hozzáadva felépített magának egy külön világot, amely abszolút dialógusban volt az én víziómmal. Alkotótársként gondolkodott velem a történeten, a karaktereken, a szereplők viszonyain – s nekem épp ez volt az eredeti célom.”

Az Árva 1957 tavaszán, Budapesten játszódik. A város és lakói alig tértek magukhoz az ’56-os harcok óta. Andor egy 12 éves kisfiú, akit anyja egyedül nevel. A fiú azzal a reménnyel nőtt fel, hogy a háborúban eltűnt édesapja egyszer majd visszatér. Egy nap megjelenik náluk egy férfi, aki azt állítja, hogy ő Andor apja. A fiú nem hajlandó apjának tekinteni az idegent. A férfi azonban beköltözik hozzájuk, és a fiú kénytelen leszámolni illúzióival. Miközben az anya és fia közötti szakadék egyre mélyül, Andor elhatározza, hogy bármi áron, de megmenti családját a férfitől.

Az Árvát összesen 53 napig forgatták, főleg budapesti helyszíneken, illetve Hatvanban.

Kemény Ildikó producer elmondta: „A magyar–angol–francia–német koprodukciós finanszírozás véglegesítésével párhuzamosan elkezdtük a hónapokon át tartó casting és a forgatás szervezését. A gyerekszereplők miatt fontos volt a filmezést a nyári szünetre időzíteni. Befoglaltuk a stábot és azt a 30 budapesti és néhány vidéki helyszínt, ahol meg tudtuk teremteni a film 1957-es miliőjét. Nagyon büszke vagyok az összes gyerek és felnőtt színészünkre, Lászlóra és az egész stábra, hogy az állandó 35-40 fokos hőség ellenére sikeresen leforgattuk a filmet, kezdődhet az utómunka!”

Az Árva forgatókönyvét Nemes Jeles László rendező és Clara Royer együtt jegyzik. Producerei a Pioneer Pictures részéről Kemény Ildikó és Szále Ferenc, operatőre Erdély Mátyás, látványtervezője Ágh Márton, jelmeztervezője Flesch Andrea, hangmestere Zányi Tamás, vágója Politzer Péter, casting directora Zabezsinszkij Éva.

Az Árva magyar többségi és francia–német–brit koprodukcióban készül, a Nemzeti Filmintézet, az angol BFI, a francia CNC és a német FFA támogatásával. Finanszírozói még: az AR Content, a Mid March Media, az ARTE Grand Accord, valamint a Medienboard Berlin-Brandenburg. A magyar Pioneer Pictures partnerei a brit Good Chaos, a francia Lumen és a német Twenty Twenty Vision Filmproduktion.

Az Árva előreláthatólag 2025-ben kerül a magyar mozikba, a Mozinet forgalmazásában.

A Nemes Jeles László rendezte Saul fia a magyar filmgyártás történetében soha nem látott díjesőben részesült. Többek közt 2015-ben elnyerte a cannes-i nagydíjat, majd első magyar alkotásként a Golden Globe-díjat, 2016-ban kiérdemelte a legjobb idegen nyelvű filmnek járó Oscar-díjat, 2017-ben pedig a BAFTA díjat is – a Saul fia történelmet írt.

Forrás: Pioneer Pictures Fotó: Barakonyi Szabolcs, Szilágyi Lenke

Csak valós digitalizációval lehet korszerű, biztonságos és hatékony közszférát építeni

Csak az állami intézmények valós digitalizációjával lehet korszerű, biztonságos és hatékony közszférát építeni, amely valóban a polgárok és a cégek érdekeit szolgálja – jelentette ki szerdán a miniszterelnök.

Marcel Ciolacu Bogdan Ivan digitalizációért felelős miniszterrel és kormánytisztviselőkkel együtt részt vett a kormányzati felhő egyik összetevőjéről szóló szerződés aláírási ceremóniáján a Victoria-palotában.

Beszédében a kormányfő rámutatott: a közigazgatás digitalizációja elsődleges fontosságú, csak így érhető el, hogy az állam valóban a polgárok szolgálatában álljon, és hogy az intézmények ne tekintsék futároknak az embereket. Ciolacu hozzátette, a márciusban, illetve szerdán aláírt két szerződéssel felszámolják a bürokráciát és az intézményeknél való sorban állást, hiszen a kormányzati felhő segítségével egy egységes online felületen egyetlen kattintással, a nap bármely órájában kiválthatók lesznek a különféle okmányok.

Ciolacu felszólította a projekt illetékeseit, hogy a rendszer élesítése előtt győződjenek meg róla, hogy az valóban működőképes. „A digitalizációnak könnyítenie kell az emberek életén, nem nehezítenie” – nyomatékosította.

Bogdan Ivan digitalizációért felelős miniszter hangsúlyozta, a kormányzati felhő jelentős megtakarítást fog hozni az államkasszának, hiszen az eddigi több, esetenként szinte egyforma program helyett egyetlenegy egységes platformot fognak használni az intézmények. A rendszer másik nagy előnye, hogy összekapcsolja az állami intézmények adatbázisait, így ezek együtt tudnak működni, az igénylőnek nem kell több intézményt felkeresnie ahhoz, hogy megkapjon egy okmányt – magyarázta.

A miniszter hozzátette: a 100 millió euró értékű projekt a Microsoft újgenerációs technológiáját alkalmazza, a polgárok adatai biztonságban lesznek. *(Agerpres)*

A Szászrégeni Polgármesteri Hivatal közleménye

a Rendezvényterem, szabadidős területek építése és ezek megközelítése című projekt városrendezési dokumentációjának jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozásával kapcsolatban, Szászrégenben, a Radnótfáji/Iernuţeni utcában, szám nélküli területen.

2024. szeptember 11-én Szászrégen polgármestere bejelentette a Rendezvényterem, szabadidős területek építése és ezek megközelítése című projekt városrendezési dokumentációjának jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozásával kapcsolatos átlátható döntéshozatali eljárás elindítását.

A projekt kidolgozásának oka az intézményünk székhelyén a 2024. szeptember 2-én 70.540. számmal iktatott kérelem, amely az övezeti városrendezési dokumentációra vonatkozik, a Rendezvényterem, szabadidős területek építése és ezek megközelítése Szászrégenben, a Radnótfáji/Iernuţeni utcában című projektre vonatkozó átlátható döntéshozatali eljárás elindításának szükségessége.

A döntéstervezettel kapcsolatos dokumentáció a következőket tartalmazza:
– 2024.09.10/407. sz. jóváhagyási jelentés;
– 2024.09.10/71426. sz. szakértői jelentés;
– a 2024.09.10/163. sz. határozattervezet teljes szövege;
– 1-es melléklet – az általános városrendezési tervbe való belefoglalás;
– 2-es melléklet – a terv egyeztetése a közlekedési szabályokkal;
– 3-es melléklet – helyi adók és díjak;
– 4-es melléklet – berendezési lehetőségek;
– 5-es melléklet – vagyontárgyak;
– 6-es melléklet – építési előírások;
– 7-es melléklet – városrendezési előírások;
– 8-es melléklet – jelenlegi helyzet;
– 9-es melléklet – kibővített forgalmi tanulmány
– 10-es melléklet – helyi városrendezési szabályzat.

A dokumentáció megtekinthető:
– az intézmény honlapján, a www.primariareghin.ro oldalon,
az Átlátható döntéshozatal menüpontban, a következő linken: https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/ ;
– Szászrégen önkormányzatának székhelyén: Petru Maior tér 41. szám.

A határozattervezet egy példánya az intézmény közönségtájékoztató irodájában kérésre beszerezhető.

A határozattervezettel kapcsolatos ajánlásértékű javaslatokat és véleményeket 2024.09.24-ig lehet benyújtani:
– az intézmény honlapján elérhető online űrlapon keresztül: www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpont linkjére kattintva: https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx, amely a letöltés és kitöltés után az office@primariareghin.ro e-mail címre küldhető;
– elektronikus üzenet formájában a következő e-mail-címre:
office@primariareghin.ro;
– postai úton, a következő címre: Szászrégen önkormányzata, Maros megye, Petru Maior tér 41. szám;
– az intézmény székhelyén, a közönségtájékoztató irodába, nyitvatartási időben: hétfőn, kedden, csütörtökön 8-16 óra között, szerdán 8-18.30 óra között, pénteken 8-13.30 óra között.

A benyújtott anyagon tüntessék fel: Javaslatok a Rendezvényterem, szabadidős területek építése és ezek megközelítése című projekt városrendezési dokumentációjának jóváhagyásáról szóló határozattervezethez.

A javaslatokat és ajánlásértékű véleményeket az intézmény honlapján, a www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpontban, a következő linken teszik közzé: https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/.

Az írásban benyújtott ajánlások figyelmen kívül hagyását az intézmény írásban megindokolja.

Az érdeklődők számára lehetőség van arra is, hogy a határozattervezet nyilvános megvitatására ülést szervezzenek, ha azt egy jogszerűen létrehozott egyesület vagy más hatóság, intézmény 2024. szeptember 24-ig írásban kéri.

További információ: telefon: 0265/511-112, 164-es mellék, e-mail: office@primariareghin.ro, kapcsolattartó a civil társadalomért felelős Marinescu Sorina

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó – információ - 0766-121-234
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: - 0736-883-110
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0740-083-077 - 0365/404-664
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS–RCS - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - vidék - 0800-500-929 - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv: - hideg víz-csatorna - 0265/215-702 - közönségszolgálat - 0265/208-888 - központ - 0265/208-800 - 08008-208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 koporsók, kellékek, - 0745-606-215 koszorúk - 0745-606-269 és halottszállítás - 0758-047-604
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A THEREZIA KFT. GÉPKOCSIVEZETŐT alkalmaz. Önéletrajzát, kérjük, juttassa el a therezia@therezia.ro e-mail-címre. Érdeklődni a 0265-322-441, 0749-228-434 telefonszámokon lehet. (68087-I)

A THEREZIA TEJGYÁR eladási osztályára IRODAI MUNKATÁRSAT alkalmaz. Önéletrajzát, kérjük, juttassa el a therezia@therezia.ro e-mail-címre. Érdeklődni a 0265-322-441, 0749-228-434 telefonszámokon lehet. (sz.-I)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

BORSZŐLŐ rendelhető Ákosfalván, házhoz szállítva. Tel. 0756-811-553. (196-I)

LAKÁS

MAROSSZENTGYÖRGYÖN, a Tófalvi utcában eladó vagy elcserélhető újonnan épített, 3 szoba-összkomfortos ház 8 ár telekkel. Tel. 0743-571-534. (23924-I)

MINDENFÉLE

KIÜRESÍTÜNK házat, tömbházlakást, elhordjuk a bútort, ruhaneműt, törmeléket, fát. Tel. 0747-816-052. (23914-I)

VÁLLALUNK: festést, csempézést, gipszkartonszerelést, szalagparkettalerakást és ajtószerelést. Tel. 0771-393-848. (23851)

TAKARÍTÁST és főzést vállalok. Tel. 0740-547-200. (23915-I)

KÉSZÍTÜNK háztetőt, vállalunk szigetelést, kerítésjavítást, tetőjavítást, meszelést, kisebb javításokat és más munkát is. Nyugdíjasoknak 10% kedvezmény. Tel. 0741-835-197, Attila. (23917-I)

VÁLLALUNK: szobafestést, tetőjavítást, szigetelést, fametszést, vasmunkát. Tel. 0742-344-119, Levente. (23916-I)

VÁLLALUNK bármilyen típusú tetőfedést, külső, belső munkát, szigetelést, festést, kisebb javítást stb. Tel. 0745-680-818. (23918-I)

VÁLLALUNK cserépforgatást, tetőjavítást, kerítésjavítást vagy -készítést, kinti, benti meszelést, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési vagy bádogosmunkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0746-335-349. (23926-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk szeptember 12-én
KRISTÓF ALBERTRE
halálának első évfordulóján.
Drága szép emléke örökké közöttünk él, jóságát és szeretetét szívünkben őrizzük. Nyugodjon békében!
A gyászoló család. (23920-I)

ELHALÁLOZÁS

Szívünk mély fájdalmával tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, nagymama, dédmama, anyós, testvér, rokon, szomszéd, a csíkfalvi születésű
CSÓK IDA
szül. Szabó
2024. szeptember 9-én visszaadta lelkét teremtőjének.
Temetése szeptember 13-án, pénteken 14 órakor lesz a csíkfalvi ravatalozóból. Virrasztás csütörtökön 18 órától.
Szép emlékét szívünkben megőrizzük.
A gyászoló család. (-I)

DORA OPTICS
Családi kedvezmény!
-15%
szemüvegvásárlás
esetén.
www.doraoptics.ro
0733 553 976

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:
A metszés zsebkönyve
Gombászok kézikönyve
Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!
Coffee
Gombászok kézikönyve
Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

RADIO
KOKO
ONLINE STREAMING

ETV TELEVÍZIÓ
Kultúrcsepp
CSÜTÖRTÖKÖN
21 ÓRÁTÓL
Kányádi Orsolyával

rádió
Csaba
Marosszék
Marosvásárhely 88.0
Segesvár 104.3
Szászrégen 94.7
Szováta 102.0
médiatér

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
AUTÓKOZMETIKUST
keres
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060
0722-605-593

Marosvásárhelyi
Rádió
Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

CityTv
MAROSVÁSÁRHELY
MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA
228-as
a DIGI hálózatban